

A&O Services

het *eigen huis* voor
de sector Afbouw & Onderhoud

Jaarverslag

2009

Dynamisch

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
Het profiel	5
Kerncijfers 2005 - 2009	7
Personalia	8
Jaarverslag	9
Verslag van de Raad van Commissarissen	10
Verslag van de Directie	11
Ontwikkelingen op pensioengebied	11
Maatschappelijk verantwoord beleggen	11
Pensioenwet	12
Pension Fund Governance	13
Opdrachtgevers schildersbranche	14
Opdrachtgevers afbouwbranche	16
Overige opdrachtgevers	16
Risicobeheersing	16
Personele ontwikkelingen	17
Financiële gang van zaken en financiering	18
Toekomstige ontwikkelingen	19
Ten slotte	19
Geconsolideerde jaarrekening	21
Geconsolideerde balans	22
Geconsolideerde staat van baten en lasten	23
Geconsolideerd kasstroomoverzicht	24
Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening	25
Toelichting op de geconsolideerde balans	28
Toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten	32
Vennootschappelijke jaarrekening	35
Vennootschappelijke balans	36
Vennootschappelijke staat van baten en lasten	37
Vennootschappelijk kasstroomoverzicht	38
Toelichting op de jaarrekening	39
Toelichting op de vennootschappelijke balans	40
Toelichting op de vennootschappelijke staat van baten en lasten	44
Overige gegevens	47
Opdrachtgevers A&O Services B.V.	48
Bestemming van het resultaat	48
Voorstel bestemming resultaat	48
Bijzondere rechten verbonden aan de certificaten van aandelen	48
Accountantsverklaring	49

Voorwoord

A&O Services: dé nichespeler in de markt van kleinere en middelgrote pensioenfondsen

A&O Services B.V. [A&O] is de afgelopen jaren getransformeerd van een uitvoerder met een breed producten- en dienstenpakket voor de Afbouw- en Onderhoudssector tot een gespecialiseerde pensioenuitvoerder voor kleinere en middelgrote pensioenfondsen. Dit proces heeft er onder andere toe geleid dat de activiteiten die A&O uitvoerde op het gebied van schadeverzekeringen en arbodienstverlening voor de Onderhoudssector zijn verkocht. Daarnaast zijn de kernactiviteiten op het gebied van pensioenadministratie en -communicatie in 2009 versterkt door de acquisitie van Aon Pension Services te Zwolle. Door deze acquisitie hebben wij met veel genoegen een twintigtal pensioenfondsen, waaronder veertien administratiecontracten en zes licentiecontracten, kunnen verwelkomen. Zodoende worden inmiddels vanuit de kantoren Rijswijk en Zwolle diensten verricht voor zeventien pensioenfondsen. Tevens is de naam waaronder A&O buiten de Afbouw- en Onderhoudssector opereert gewijzigd van A&O Fondsmanagement in A&O Pensioen Services met als doel richting potentiële opdrachtgevers duidelijker aan te geven waarop de dienstverlening van A&O betrekking heeft. Eind 2009 heeft de certificaathouder Stichting Sociaal Fonds Schildersbedrijf de certificaten in A&O die werden gehouden door Cordares gekocht waardoor Stichting Sociaal Fonds Schildersbedrijf voor 100% economisch eigenaar is geworden van A&O. Door bovenstaande ontwikkelingen is een belangrijk deel van de randvoorwaarden ingevuld die de komende jaren dienen te zorgen voor een verdere groei van onze pensioenactiviteiten.

Met deze groei willen we onze schaal vergroten met als doel de continuïteit van de dienstverlening aan onze traditionele opdrachtgevers uit de Afbouw- en Onderhoudssector tegen marktconforme tarieven te waarborgen. Dat is immers ons

uiteindelijke doel. Om die reden zal vanaf 2010 geïnvesteerd gaan worden in de verdere stroomlijning van processen en systemen op het gebied van inning [basisregistratie, premievaststelling inclusief koppeling naar het financiële systeem] en pensioenadministraties, zowel in Rijswijk als in Zwolle. Het doel hiervan is de organisatie qua processen, systemen en bezetting zodanig aan te passen dat op termijn de vaste kosten van A&O verder zullen dalen.

Daarnaast zal worden gewerkt aan het verder verbeteren van de kwaliteit van onze dienstverlening. Nadat begin 2009 een SAS 70 type 2 verklaring voor onze vermogensbeheer activiteiten is verkregen, is in december 2009 ook voor onze pensioenactiviteiten een SAS 70 type 1 verklaring verworven. Naar verwachting zal in 2010 ook voor deze activiteiten een type 2 verklaring worden ontvangen. In Zwolle is al enige jaren sprake van een SAS 70 type 2 verklaring. In de komende jaren zal die worden gecontinueerd.

A&O is het afgelopen jaar gegroeid door zich te versterken met nieuwe activiteiten in Zwolle. Samen zijn we sterker geworden en “samen sterker” geldt ook voor het A&O van de toekomst. Gezamenlijk gaan we de verdere groei tegemoet met als doel A&O verder uit te laten groeien tot dé nichespeler op het gebied van pensioenuitvoering in de markt voor kleinere en middelgrote pensioen- en CAO-fondsen.

Rijswijk, 10 maart 2010

Rudolf de Soet, algemeen directeur

Het profiel

Visie

A&O is specialist van oplossingen op het gebied van pensioenuitvoering: **a**ministratie, **b**estuursondersteuning en **c**ommunicatie [abc]:

- in een wereld waarin pensioenen en CAO-regelingen voortdurend in de belangstelling staan;
- de uitvoering complexer wordt en de pensioensector zich daardoor concentreert;
- zijn wij uitgegroeid tot een gewaardeerde gespecialiseerde onderneming.

Missie

Wij zijn het *eigen* huis van pensioenfondsen en onze klanten van de sector Afbouw en Onderhoud.

Wij vinden het belangrijk dat onze opdrachtgevers en onze deelnemers zich bij ons thuis voelen. Dit bereiken wij door *betrokken* te zijn, met kennis van zaken te handelen, resultaatgericht en flexibel te zijn en de taal van de klant te spreken.

Strategie

- Wij laten onze *frontoffice*-activiteiten leiden door *customer intimacy*. Dat wil zeggen dat wij:
  - de klant centraal stellen door er voortdurend naar te streven zijn 'taal' te spreken;
  - zijn regelingen kennen, te weten wat er in zijn onderneming en/of bedrijfstak speelt;
  - en veranderende wet- en regelgeving innovatief toe te passen.

Kortom, wij doen er alles aan om de klant zich bij ons thuis te laten voelen, herkend en erkend te laten weten.

- In de *backoffice* streven wij voortdurend naar een efficiënte bedrijfsvoering:
  - best in class prestaties als maat is ons uitgangspunt;
  - wij blijven investeren in bedrijfsvernieuwing.
- Wij blijven ook investeren in de kwaliteit van onze mensen.
- Schaalvergroting en samenwerking is nodig:
  - kostendekking;
  - financiering van IT-ontwikkeling.

Dus: uitbreiding kernactiviteiten voor andere partijen en richten op de niche van kleinere en middelgrote pensioenfondsen.

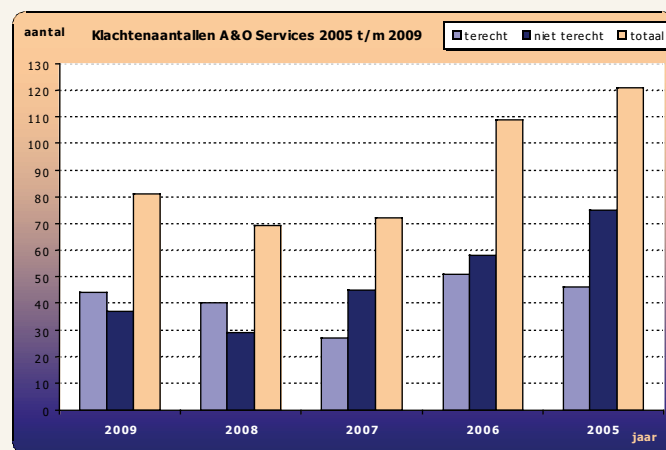
naar wegen om het aantal klanten de komende jaren uit te breiden en zodoende de schaal te vergroten. Vanuit deze groei-strategie biedt A&O via het commerciële label A&O Pensioen Services haar diensten aan op het gebied van pensioenadministratie, bestuursondersteuning en pensioencommunicatie bij pensioen- en CAO-fondsen buiten de sector Afbouw en Onderhoud. Hierbij richt A&O Pensioen Services zich met name op de nichemarkt van de kleinere en middelgrote pensioenfondsen.

Ervaring

Al 55 jaar verzorgt A&O de uitvoering van pensioen- en CAO-regelingen voor opdrachtgevers uit de schildersbranche en sinds een aantal jaren ook de afbouwbranche, verenigd in wat we de sector Afbouw en Onderhoud noemen. Met ruim 220 enthousiaste werknemers bedienen wij circa 5.000 ondernemingen met in totaal bijna 40.000 medewerkers en nog eens bijna 9.000 zelfstandige ondernemers. Daarnaast verzorgen wij de pensioenuitkeringen van 34.000 gepensioneerden. A&O beheert een vermogen van ongeveer 3,7 miljard euro.

Pensioenadministratie die staat als een huis

Voor onze opdrachtgevers is een betrouwbare administratie een eerste vereiste. Uit de resultaten van de Service Level Agreements die A&O met zijn opdrachtgevers heeft gesloten, blijkt dat wij de gemaakte afspraken zijn nagekomen. Ook het aantal klachten is net als voorgaande jaren (zoals uit onderstaande grafiek blijkt) laag.

Pensioencommunicatie uit eigen huis

A&O zorgt voor begrijpelijke en heldere communicatie met de deelnemers van de verschillende fondsen. Omdat wij onze

Omdat de maatschappelijke tendens tot individualisering ook bij A&O ertoe kan leiden dat op termijn CAO-fondsen wegvallen en om IT-investeringen te financieren, zoekt A&O

klanten kennen, spelen wij bij de communicatie zoveel mogelijk in op de specifieke bedrijfstak waarin de deelnemers werkzaam zijn. Communicatie met werkgevers en deelnemers vindt ook plaats via een persoonlijk serviceloket op internet, www.infodesk.nl.

Bestuursondersteuning: van huis uit persoonlijk

Voor de besturen van onze opdrachtgevers is het van belang dat zij slagvaardig besluiten kunnen nemen, zowel waar het deelnemers betreft als in relatie tot de toezichthouders. A&O verzorgt in opdracht van diverse fondsbesturen de bestuursondersteuning. Wij volgen de ontwikkelingen op het werkgebied van de fondsen, informeren de besturen daarover tijdig en voorzien hen van beleidsadviezen. In feite zorgen wij er voor dat de fondsbesturen in zo weinig mogelijk van hun kostbare tijd, hun fonds professioneel kunnen besturen.

Kernwaarden

Kernwaarden zijn waarden die verbinden, waarop wij onze beslissingen baseren en op basis waarvan wij handelen en ons gedragen. In samenspraak met ons voltallige personeel hebben wij een aantal jaren geleden de kernwaarden van onze organisatie als volgt geformuleerd: A&O is een ondernemend en dynamisch bedrijf, met enthousiaste mensen die elkaar en onze klanten nog kénnen. Betrokkenheid en vakkundigheid hebben ons gemaakt tot wat we zijn: dienstverleners van mens tot mens. De afgelopen jaren hebben onze medewerkers diverse projecten uitgewerkt waardoor inmiddels alle medewerkers van A&O de kernwaarden daadwerkelijk beleven en uitdragen.

Kerncijfers 2005 - 2009

KERNCIJFERS

	Eenheid	2009	2008	2007	2006	2005
Sector Afbouw en Onderhoud						
Aantal pensioenfondsen		2	2	2	2	2
Aantal CAO-fondsen		9	9	10	10	13
Aantal werkgevers		4.800	5.100	5.000	4.900	5.000
Aantal zelfstandigen*		8.900	8.600	7.500	6.300	5.300
Aantal werknemers		31.000	35.000	36.000	36.000	36.000
Aantal deelnemers		41.500	42.600	42.600	42.400	41.100
Aantal slapers		73.400	74.200	75.000	73.900	74.400
Aantal gepensioneerden		33.980	33.300	32.900	33.000	31.600
Beheerd vermogen	€ 1.000	3.745.905	3.535.992	3.669.993	3.739.619	3.477.786
Premie Pensioen- en CAO-regelingen	€ 1.000	448.000	458.000	454.000	453.000	462.000
Buiten sector Afbouw en Onderhoud						
Aantal pensioenfondsen		15	1	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Aantal CAO-fondsen		3	3	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Aantal deelnemers		15.400	5.400	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Aantal slapers		18.000	9.500	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Aantal gepensioneerden		15.200	1.200	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Personeel						
Per 31-12 in vaste dienst [personen]		207	191	210	202	213
• waarvan fulltime medewerkers		127	114	139	134	145
• waarvan parttime medewerkers		80	77	71	68	68
Per 31-12 in tijdelijke dienst [personen]		27	26	10	18	13
• waarvan fulltime medewerkers		20	21	9	13	8
• waarvan parttime medewerkers		7	5	1	5	5
Aantal mensjaren gemiddeld [in FTE]		207	191	197	196	206
• waarvan fulltime medewerkers		147	138	148	147	153
• waarvan parttime medewerkers		60	53	49	49	53
Ziekteverzuim		5,8%	4,4%	5,4%	5,5%	5,3%
Ziekteverzuim excl. zwangerschapsverlof		4,5%	3,7%	3,8%	4,8%	4,7%

* exclusief ZZP'ers sector Afbouw

Personalia

RAAD VAN COMMISSARISSEN

De samenstelling van de Raad van Commissarissen is als volgt:

- A.A. van Wijngaarden [president-commissaris]
- J.J.F. van de Kant [secretaris]
- drs. ing. H.G. Beuker
- M. Dalhuizen
- mr. D. van de Kamp
- Th.W. Langhout [tot 1 januari 2010]
- C. Offerman RA
- C.A. van Wijk [vanaf 1 januari 2010]

DIRECTIE

De directie van A&O Services B.V. wordt gevormd door:

- mr. R.F. de Soet, algemeen directeur
- M.P. Mos RA RC RBA, financieel directeur [niet-statutair]
- drs. F. Klinkenberg, adjunct-directeur IT & Operations [niet-statutair]

ACCOUNTANT

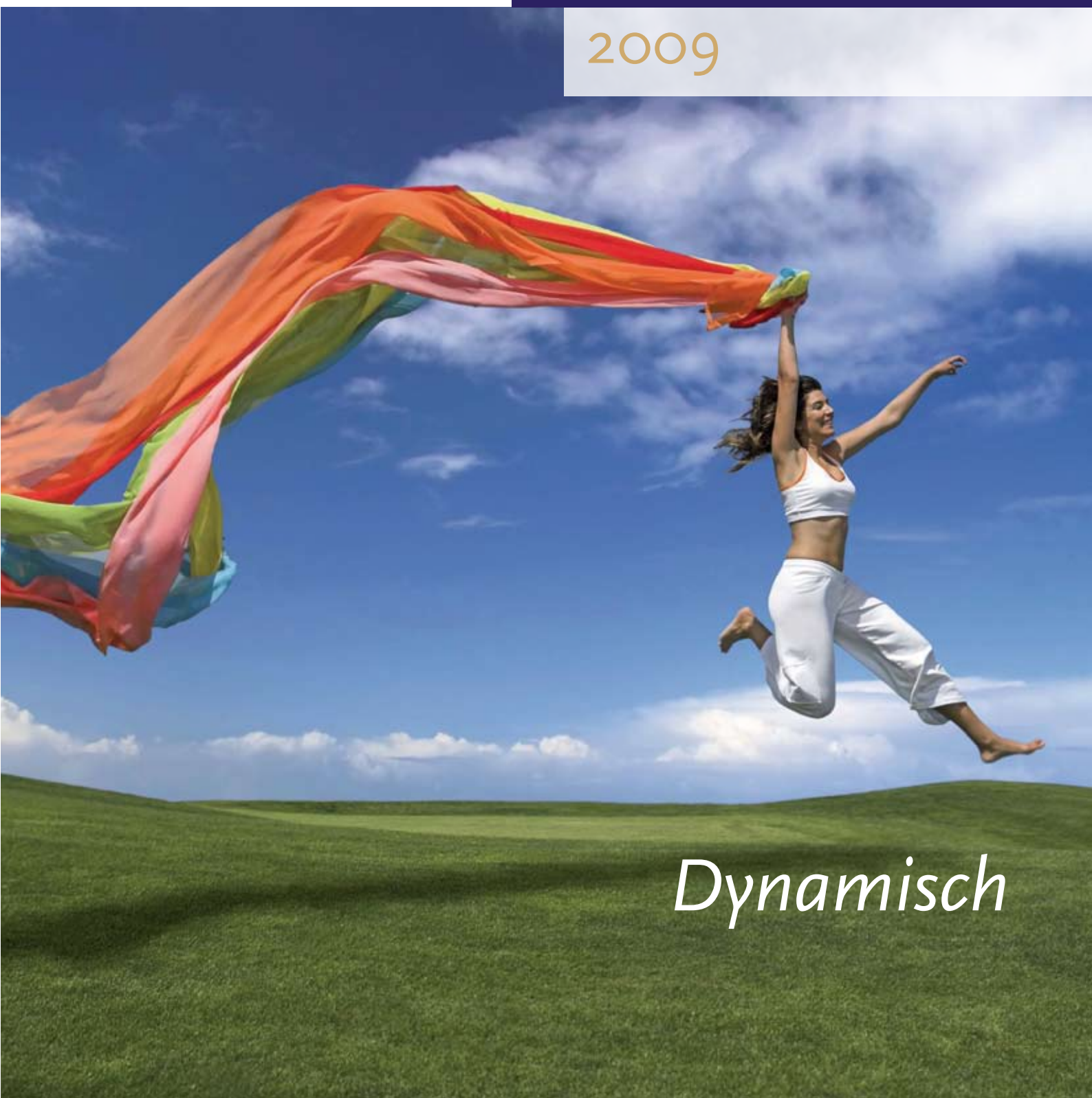
KPMG Accountants N.V.

Wat vinden wij van de wereld om ons heen en, meer in het bijzonder, de wereld van pensioen- en CAO-regelingen? Deze vraag leidt tot onze visie, dat er in de zich concentrerende wereld van pensioen- en CAO-fondsen, naast grote uitvoerders, behoefte is aan specialisten. Wij zijn een gespecialiseerde pensioenuitvoerder met als kernactiviteiten: administratie, bestuursondersteuning en communicatie, kortweg a b c.

Dynamisch, dat wil zeggen: wij hebben lef, zijn in beweging, energiek en flexibel.

Jaarverslag

2009

Dynamisch

Verslag van de Raad van Commissarissen

Aan de aandeelhouders,

Hierbij leggen wij de jaarrekening 2009 ter vaststelling voor aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Het jaarverslag, de jaarrekening en de overige gegevens zijn opgesteld onder verantwoordelijkheid van de directie. De jaarrekening is gecontroleerd en door KPMG Accountants N.V. voorzien van een goedkeurende accountantsverklaring. Onze raad heeft ingestemd met de jaarrekening. De accountantsverklaring treft u aan op bladzijde 49.

Wij stellen de Algemene Vergadering van Aandeelhouders voor de jaarrekening 2009 vast te stellen, de directie décharge te verlenen voor het gevoerde beleid en de Raad van Commissarissen te déchargeren voor het gehouden toezicht. Ook stellen wij voor de resultaatverdeling vast te stellen in overeenstemming met het voorstel dat met onze goedkeuring is gedaan. Dit voorstel vindt u op bladzijde 48.

In het verslagjaar is de Raad van Commissarissen vijf keer met de directie in vergadering bijeen geweest. Aan deze vergaderingen hebben vrijwel steeds alle commissarissen deelgenomen.

Op strategisch gebied is tijdens deze vergaderingen aandacht besteed aan de uitkomsten van het onderzoek naar de zelfstandigheid van A&O. Door de overname van Cordares door de APG Groep was Cordares verplicht de certificaten van aandelen in A&O aan te bieden aan de andere certificaathouder, Stichting Sociaal Fonds Schildersbedrijf. Op verzoek van het bestuur van de Stichting Sociaal Fonds Schildersbedrijf is een onderzoek uitgevoerd met als doel te bepalen of het verstandig was de certificaten van aandelen die door Cordares werden aangeboden te kopen. Mede op basis van het positieve advies van onze Raad heeft het bestuur van de Stichting Sociaal Fonds Schildersbedrijf besloten de certificaten in A&O te kopen. Hiermede is de Stichting Sociaal Fonds Schildersbedrijf voor 100% economisch eigenaar geworden van A&O.

Voorts is gesproken over de uitkomsten van de strategische heroriëntatie van A&O Vermogensbeheer.

Daarnaast zijn de gevolgen voor A&O van de verkoop van N.V. Schadeverzekeringsmaatschappij SFS en Schilders ARBO-Flexi-Plan [SAFP] B.V. en de acquisitie van de activiteiten van Aon Pension Services door A&O Pensioen Services N.V. in onze Raad aan de orde geweest.

Tevens is gesproken over de financiële en de operationele gang van zaken, compliance-, klachten- en risicomanagement en corporate governance. Bij de behandeling van de jaarrekening heeft de Raad van Commissarissen eveneens overleg gevoerd met de accountant over zijn bevindingen.

Gedurende het verslagjaar heeft een lid van de Raad van Commissarissen twee keer een overlegvergadering bijgewoond van de directie en de ondernemingsraad.

Op 31 december 2009 is de heer Th.W. Langhout afgetreden als commissaris. De heer Langhout heeft sinds 2003 in zijn rol als commissaris een belangrijke bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van A&O. Wij zijn hem daar zeer erkentelijk voor. Als opvolger is de heer C.A. van Wijk per 1 januari 2010 toegetreden tot de Raad van Commissarissen.

De Raad van Commissarissen spreekt zijn dank uit aan de directie en alle medewerkers voor hun bijdrage aan de resultaten van A&O in 2009.

Rijswijk, 10 maart 2010

De Raad van Commissarissen

A.A. van Wijngaarden, president-commissaris

J.J.F. van de Kant, secretaris

drs. ing. H.G. Beuker

M. Dalhuizen

mr. D. van de Kamp

Th.W. Langhout [tot 1 januari 2010]

C. Offerman RA

C.A. van Wijk [vanaf 1 januari 2010]

Verlag van de Directie

ONTWIKKELINGEN OP PENSIOENGEBIED

Kredietcrisis

Miljoenen deelnemers vertrouwen op hun pensioenfondsen als het gaat om hun pensioen. De verslechtering van de financiële positie van pensioenfondsen is daarom hard aangekomen. De kredietcrisis heeft zaken duidelijk gemaakt, die tot voor kort voor onmogelijk werden gehouden. Risico's die tot nu toe onderbelicht waren hebben zich nu zeer duidelijk gemanifesteerd. Het faillissement van Lehman Brothers en de steunoperaties aan financiële instellingen leidden tot een vertrouwenscrisis van ongekende omvang.

De financiële crisis in Amerika breidde zich uit tot een wereldwijde economische crisis. Het effect van de kredietcrisis op pensioenfondsen heeft de financiële situatie met name in het vierde kwartaal van 2008 enorm verslechterd. Deze verslechtering zette ook voort in het eerste kwartaal van 2009 en had met name twee oorzaken: enerzijds sterk dalende beurskoersen en anderzijds een dalende rente met als gevolg een daling van de waarde van de beleggingen en een toename van de verplichtingen. Vóór 1 april 2009 hebben de pensioenfondsen, die als gevolg van de verslechterde financiële situatie in een reserve tekort dan wel onderdekking raakten een, al dan niet gecombineerd, herstelplan ingediend bij De Nederlandsche Bank.

Naar aanleiding van de gevolgen van de kredietcrisis voor de financiële situatie van de pensioenfondsen heeft De Vereniging van Bedrijfstakpensioenfondsen [VB] in oktober 2009 een rapport uitgebracht met aanbevelingen voor het beleggingsbeleid. De kernboodschap in dit rapport is de oproep aan ieder bestuur van een pensioenfonds om stil te staan bij de wijze waarop het zijn verantwoordelijkheid voor het beleggingsbeleid en de uitvoering daarvan draagt. De beheersing van met name beleggingsrisico's en de uitvoering daarvan staan daarom hoog op de agenda. Inmiddels is op verzoek van minister Donner ook een onderzoek uitgevoerd naar het beleggingsbeleid van pensioenfondsen [rapport Frijs]. Daarnaast is op verzoek van minister Donner een onderzoek gedaan naar de houdbaarheid van het pensioenstelsel [rapport Goudswaard]. Een rapport over de evaluatie van het financieel toetsingskader wordt op korte termijn verwacht. Waarschijnlijk zal in dit rapport het verdeelde advies van de Commissie Don over toekomstige beleggingsrendementen worden meegenomen. De besturen van de pensioenfondsen staan voor de uitdaging invulling

te geven aan de aanbevelingen die zijn opgenomen in deze rapporten. A&O zal de besturen daar zo veel mogelijk bij faciliteren.

Verhoging AOW-leeftijd

Ter bestrijding van de kosten van de vergrijzing was het inmiddels demissionaire kabinet voornemens de AOW-leeftijd te verhogen tot 67 jaar. Men was van plan de AOW-leeftijd op 1 januari 2020 te verhogen tot 66 jaar en op 1 januari 2026 tot 67 jaar. Voor zware beroepen en werknemers met een zeer lang arbeidsverleden zouden waarschijnlijk afwijkende regels gaan gelden. Of en op welke manier de aanvullende pensioenen hierop aangepast zouden gaan worden is nog niet duidelijk. Ten behoeve van onze opdrachtgevers zullen wij de ontwikkelingen op dit terrein in 2010 nauwlettend volgen.

MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD BELEGGEN

A&O verzorgt voor de bij haar aangesloten pensioen- en CAO-fondsen de vermogensbeheeractiviteiten middels haar dochteronderneming A&O Vermogensbeheer B.V. De aangesloten pensioenfondsen waarvoor A&O Vermogensbeheer B.V. actief is hebben in het kader van maatschappelijk verantwoord beleggen een uitsluitingsbeleid geformuleerd. Op basis van de uitsluitingslijst van Sustainalytics Netherlands [voorheen Dutch Sustainability Research] hebben de besturen besloten de controversiële beleggingen [onder andere landmijnen en clusterbommen] op een kostenefficiënte wijze uit de portefeuilles te verwijderen. In 2008 en 2009 is dit beleid voor zover mogelijk geïmplementeerd. Door de ontstane problematiek rond de kredietcrisis heeft in 2009 geen uitbreiding van het beleid op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen plaatsgevonden [bijvoorbeeld engagement, best-in-class en stemgedrag]. In 2010 zal A&O Vermogensbeheer de besturen adviseren over uitbreiding van het beleid op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen.

Volgens de Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling [VBDO] blijken bedrijfstakpensioenfondsen het overigens goed te doen op het gebied van duurzaamheid. Dit blijkt uit de derde 'Benchmark verantwoord beleggen door Nederlandse pensioenfondsen' dat door VBDO is uitgevoerd. VBDO onderzocht 51 Nederlandse pensioenfondsen [waaronder 27 bedrijfstakpensioenfondsen waarvan BPF Schilders] op negen criteria, verdeeld over

drie categorieën: beleid, implementatie en verantwoording. De 51 deelnemende pensioenfondsen hebben het afgelopen jaar op verschillende punten vooruitgang geboekt. Zo passen 33 pensioenfondsen uitsluitingsbeleid toe op controversiële wapenindustrie en wapenfabrikanten en hebben 14 fondsen ook bedrijven uitgesloten om andere redenen, zoals kinderarbeid en milieuvervuiling. 38 pensioenfondsen geven aan dat governance, milieu en/of sociale onderwerpen een rol spelen bij het stemmen op aandeelhoudersvergaderingen. 20 pensioenfondsen investeren een klein gedeelte van hun kapitaal in duurzame energie, innovatieve schone technologie en microfinanciering. De benchmark laat ook zien dat er op sommige gebieden nog wat verbeterd kan worden, vooral op het gebied van transparantie.

PENSIOENWET

Op 1 januari 2007 is de Pensioenwet in werking getreden. De Pensioenwet is vooral gericht op transparante communicatie, hetgeen inhoudt dat pensioenuitvoerders open en begrijpelijk dienen te communiceren met de deelnemers. De invoering van de Pensioenwet had in 2007 en 2008 grote gevolgen voor de pensioenregelingen van de pensioenfondsen die A&O bedient. Voor het BPF Schilders en het Pensioenfonds A&O Services hebben in 2009 geen wijzigingen in de Pensioenwet plaatsgevonden die invloed hebben op de pensioenreglementen.

Bij zuivere premieovereenkomsten wordt de beschikbaar gestelde premie belegd tot aan de pensioendatum. Daardoor is onzeker tot welk kapitaal deze premies aangroeien. Het beleggingsrisico komt tot aan de pensioendatum voor rekening van de werknemer. Als gevolg van de huidige kredietcrisis is het pensioenkapitaal voor veel deelnemers de laatste jaren [fors] gedaald. Op verzoek van de Tweede Kamer heeft minister Donner in februari 2009 aangekondigd de Pensioenwet aan te zullen passen om een 'tijdelijke beleggingsknip' mogelijk te maken. Werknemers met een beschikbare premieregeling die vóór 1 januari 2014 met pensioen gaan, krijgen hiermee op hun pensioendatum de mogelijkheid het opgebouwde pensioenkapitaal te splitsen. Een deel wordt dan gebruikt voor de aankoop van een tijdelijk pensioen; met het andere deel wordt na maximaal vijf jaar een vast levenslang pensioen aangekocht.

Toeslagenlabel

Pensioenfondsen waren sinds 1 januari 2009 verplicht om actieve deelnemers, pensioengerechtigden en gewezen deelnemers jaarlijks over de toeslagverlening te informeren door middel van

teksten zoals deze zijn vastgelegd in de zogeheten toeslagenmatrix én door middel van een kwalitatieve en beeldende maatstaf, het toeslagenlabel. Gezien de turbulentie op de financiële markten heeft de Autoriteit Financiële Markten [AFM] reeds in november 2008 aangegeven dat pas vanaf 1 april 2009 gecontroleerd zou worden op het gebruik van het toeslagenlabel in de daartoe aangevoerde documenten en correspondentie, waaronder de startbrief. De AFM wilde pensioenuitvoerders zo in de gelegenheid stellen het toeslagenlabel te baseren op actuele berekeningen.

In april 2009 besloot de AFM dat pensioenuitvoerders, in plaats van het toeslagenlabel, een modelbrief mochten versturen aan alle actieve deelnemers en gepensioneerden. Deze gelegenheid werd door de AFM geboden omdat het toeslagenlabel in geval van onderdekking voor verwarring kon zorgen bij de [gewezen] deelnemers of pensioengerechtigden. Deze modelbrief moest de deelnemers en gepensioneerden informeren over de financiële situatie van de pensioenuitvoerder, de maatregelen die in het herstelplan stonden en de verwachte toeslagverlening. Veel pensioenuitvoerders, waaronder het BPF Schilders en Pensioenfonds A&O Services, hebben in 2009 gebruik gemaakt van de mogelijkheid om de modelbrief te sturen in plaats van het toeslagenlabel.

In november 2009 kondigde de AFM aan dat, aangezien de financiële situatie van de meeste pensioenuitvoerders beter was dan vorig jaar, zij geen reden meer zagen om af te zien van opname van het toeslagenlabel. Sinds 1 januari 2010 zijn alle pensioenuitvoerders dan ook verplicht om het toeslagenlabel te gaan gebruiken. De AFM heeft ultimo 2009 aangegeven pas vanaf 1 april 2010 te zullen gaan controleren op het gebruik van het toeslagenlabel.

Communicatie over toeslagverlening

In de verstuurde modelbrief [zie paragraaf Toeslagenlabel] waarin de deelnemers en gepensioneerden zijn geïnformeerd over de financiële situatie is tevens opgenomen dat er geen toeslagverlening heeft plaatsgevonden in 2009. Informatie over de toeslagverlening is ook terug te vinden op het verstuurde Uniform Pensioenoverzicht [UPO]. A&O heeft in 2009 aan alle actieve deelnemers [ruim 50.000] van de aangesloten opdrachtgevers een UPO verstuurd. De wettelijk voorgeschreven voorwaardelijkheidsverklaring is opgenomen in alle communicatie-uitingen van de opdrachtgevers van A&O.

Nationaal Pensioenregister

In de Pensioenwet is vastgelegd dat Nederland op 1 januari 2011

moet beschikken over een Nationaal Pensioenregister. Hiertoe is in 2008 de Stichting Pensioenregister opgericht, een samenwerkingsverband tussen de pensioenkoepels, verzekeraars en de Sociale Verzekeringsbank [SVB]. Deze stichting gaat het Nationaal Pensioenregister tot stand brengen.

Het doel van het Pensioenregister is om het voor iedere burger mogelijk te maken om met behulp van DigiD in te loggen op de website van het Nationaal Pensioenregister [www.mijnpensioenoverzicht.nl]. De bezoeker kan niet alleen een totaaloverzicht opvragen van alle bij pensioenfondsen en pensioenverzekeraars opgebouwde pensioenaanspraken en [toekomstige] pensioenrechten, maar ook van de aanspraken in het kader van de AOW [1e en 2e pijler]. Vanaf dat moment zou iedere burger moeten kunnen zien hoeveel pensioen en AOW beschikbaar is op het moment dat men met pensioen gaat. In een latere fase wordt bekeken of ook individuele pensioenvoorzieningen aan het pensioenregister kunnen worden toegevoegd [3e pijler].

De dienstverlening van het Pensioenregister is gratis voor de burger en wordt beschouwd als een publieke voorziening. In totaal sluiten circa 750 pensioenuitvoerders zich aan bij het Pensioenregister.

A&O is een project gestart om de aansluiting van haar opdrachtgevers op het Nationaal Pensioenregister te realiseren.

Algemene Pensioeninstelling [API]

De discussie over de toekomstbestendigheid van het Nederlandse pensioenstelsel heeft geleid tot de mogelijkheid om in de nabije toekomst een Algemene Pensioen Instelling [API] op te richten. De doelstelling van de introductie van de API is Nederland aantrekkelijker te maken als vestigingsplaats voor het bedienen van de internationale pensioenmarkt. De API moet dan ook concurrerend kunnen zijn ten opzichte van buitenlandse pensioeninstellingen.

De API wordt gefaseerd ingevoerd. De eerste fase is de introductie van de Premie Pensioeninstelling [PPI]. De PPI is sober opgezet om aantrekkelijk te zijn voor internationaal opererende bedrijven. Een belangrijk kenmerk is dat de PPI uitsluitend DC-regelingen uitvoert. Bovendien kent dit nieuwe 'vehikel' lichte solvabiliteitsseisen van DNB en is vrijgesteld van vennootschapsbelasting. Het wetsvoorstel is in maart 2009 naar de Tweede Kamer gestuurd. In oktober 2009 hebben de ministers van Financiën en SZW de nota naar aanleiding van het verslag en de nota van wijziging ingediend. De tweede fase is de introductie van de zogeheten multi-opf, dat een vergaande samenwerkingsvorm tussen ondernemingspensioenfondsen moet vergemakkelijken.

Meerdere ondernemingen worden op deze wijze in de gelegenheid gesteld hun pensioenregeling bij één multi-opf onder te brengen. In januari 2010 heeft de Tweede Kamer het wetsvoorstel multi-opf met algemene stemmen aangenomen.

Ten behoeve van haar opdrachtgevers volgt A&O de ontwikkelingen op dit gebied.

PENSION FUND GOVERNANCE

Met de invoering van de Pensioenwet op 1 januari 2007 zijn de principes voor goed pensioenfondsbestuur [Pension Fund Governance of PFG] van kracht geworden. De naleving van de principes moet zorgen voor meer openheid en transparantie richting werkgevers en werknemers. Bovendien moet er verantwoording worden afgelegd over het gevoerde beleid aan zowel werknemers, werkgevers en pensioengerechtigden.

Bij alle klanten van A&O zijn de principes voor goed pensioenfondsbestuur vóór 1 januari 2008 geïmplementeerd. Een aantal onderwerpen van PFG komen jaarlijks terug. Zo heeft in het jaar 2009 de deskundigheidsbevordering bij de verschillende pensioenfondsen op de agenda gestaan. Ook de evaluatie van de pensioenfondsbesturen heeft in 2009 plaatsgevonden.

Evaluatie PFG

De Sociaal Economische Raad [SER] heeft in juni 2008 aan alle pensioenfondsen gevraagd mee te werken aan een evaluatie van PFG. Het doel van deze evaluatie is om te inventariseren in hoeverre de afspraken vanuit PFG zijn nagekomen door de individuele pensioenfondsen. A&O heeft voor alle aangesloten pensioenfondsen de evaluatie ingevuld. De onderstaande punten worden als belangrijkste knelpunten gezien:

- het vinden van voldoende geschikte kandidaten voor de verschillende organen;
- kosten voor het instellen van het onafhankelijke interne toezicht;
- moeite met de taakverdeling tussen deelnemersraad en verantwoordingsorgaan;
- er is overlap in het takenpakket;
- de toegenomen bureaucratie.

Evaluatie medezeggenschap

Op het gebied van de evaluatie medezeggenschap heeft in 2009 het volgende gespeeld.

In september 2009 is het wetsvoorstel Koşer Kaya en Blok, die meer medezeggenschap voor gepensioneerden in besturen van bedrijfstakpensioenfondsen wensen ingediend. De Kamerleden willen dat gepensioneerden in het bestuur zitting moeten nemen. Alle geledingen hebben dan 1/3 deel van de zetels.

De VB heeft modellen ontwikkeld waarbij recht wordt gedaan aan de belangen van alle betrokkenen ongeacht of deze jong, oud, werknemer, gepensionerd, slaper, man of vrouw zijn. De principes voor goed pensioenfondsbestuur zoals die in december 2005 door de Stichting van de Arbeid zijn opgesteld worden gehandhaafd, maar met de voorstellen wordt de ruimte voor pensioenfondsbesturen om invulling te geven aan die principes vergroot. De VB is van mening dat hiermee op een volwaardige manier invulling gegeven wordt aan goed pensioenfondsbestuur, inclusief medezeggenschap. Hiermee wordt, naar de mening van de koepels, het wetsvoorstel Koşer Kaya en Blok overbodig. De VB realiseert zich dat voor het vastleggen van deze voorstellen nog nadere uitwerking nodig is en zij spreken hun bereidheid uit om daaraan medewerking te verlenen. De VB denkt hierbij aan een model waarbij de werkgevers en de werknemers in het bestuur zitten. Vervolgens worden de deelnemersraad en het verantwoordingsorgaan samengevoegd waarin in ieder geval de gepensioneerden zitting nemen. Tevens worden de bevoegdheden/taken verder uitgebreid met bijvoorbeeld instemmingsrechten.

Minister Donner vindt dat gepensioneerden, naast werknemers en werkgevers, meer zeggenschap moeten krijgen in het pensioenfonds. Medezeggenschap in de vorm die Koşer Kaya en Blok voorstellen vindt de minister niet verstandig, omdat daardoor de besluitvorming te ingewikkeld wordt. Beter opties zijn volgens Donner om gepensioneerden een [grotere] rol te geven in de medezeggenschap en verantwoording.

In december 2009 heeft het kabinet een brief gepresenteerd met het voorstel om de governancestructuur te stroomlijnen met als doel het terugbrengen van het aantal organen binnen PFG en het wegnemen van zoveel mogelijk overlap van taken tussen verschillende organen. Het gaat hierbij met name om de overlap van de deelnemersraad en het verantwoordingsorgaan. Het kabinet streeft ernaar om de structuur van de governance in de wet neer te leggen. A&O zal haar opdrachtgevers in 2010 informeren over de gevolgen van het wijzigen van medezeggenschap.

OPDRACHTGEVERS SCHILDERSBRANCHE

BPF Schilders

Het BPF Schilders [voluit Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Schilders-, Afwerkings- en Glaszetbedrijf] is de grootste opdrachtgever van A&O, met circa 150.000 deelnemers.

Evenals in 2008 ondervond ook het BPF Schilders in 2009 de effecten van de kredietcrisis, ofschoon de schade beperkt bleek in vergelijking met veel andere pensioenfondsen.

Na een dieptepunt in maart 2009, toen de dekkingsgraad van het fonds daalde tot 102%, werd de opgaande lijn weer gevonden. Desondanks moest het fonds de wettelijk voorgeschreven herstelplannen indienen bij De Nederlandsche Bank, hetgeen tijdig gebeurde.

Op basis van marktrente bedroeg de dekkingsgraad van het BPF Schilders ultimo 2009 ruim 112% [na verwerking van de gevolgen van de toegenomen levensverwachting] bij een vereist eigen vermogen van 115%. BPF Schilders behoort hiermee qua financiële positie tot de beter presterende Nederlandse pensioenfondsen. Gezien het niveau van de dekkingsgraad kon het bestuur van het fonds in 2009 geen toeslagen op de opgebouwde en ingegane pensioenen verlenen. In december 2009 kon echter weer worden besloten om per 1 januari 2010 toch een [gedeeltelijke] toeslag toe te kennen.

In 2009 werd opnieuw veel energie gestoken in pensioencommunicatie, vooral gericht op het verhogen van het pensioenbewustzijn onder de deelnemers. Dat bleef niet zonder resultaat. Nadat het BPF Schilders in 2008 al de jaarlijkse prijs van het Nederlands Pensioen- & Beleggingsnieuws voor meest effectieve communicatie in ontvangst had mogen nemen, werd het in maart 2009 opnieuw beloofd voor de wijze waarop pensioenvoorlichting wordt gegeven aan met name jongere deelnemers. In april mocht daarvoor de PBM-Communicatieprijs [van het tijdschrift Pensioen, Bestuur & Management] in ontvangst worden genomen.

Nieuw in het zeer omvangrijke communicatieplan van het BPF Schilders was een pilot met pensioensprekuren in het land. Hiervoor bleek van meet af aan opvallend veel belangstelling te bestaan. Na een evaluatie in 2010 zal worden bekeken of en op welke wijze hieraan een structureel vervolg zal worden gegeven, mogelijk in samenwerking met de vakbondsconsulenten van FNV Bouw en CNV Vakmensen.

In het licht van de meer persoonlijke voorlichtingsbenadering was naast de spreekuren in 2009 een duidelijke toename waarneembaar van het aantal pensioenpresentaties die bij bedrijven werden gegeven.

Opvallend was ook een nieuwe, op jongeren gerichte actie via de vernieuwde website www.blikinjepensioen.nl. Voor deze site werd een speciaal voor het BPF Schilders ontwikkeld spel geplaatst, waarmee prijzen konden worden gewonnen. Met het spel kon bovendien op speelse wijze pensioenkennis worden vergaard. De belangstelling hiervoor bleek boven verwachting.

Maatschappelijk verantwoord beleggen stond in 2009 opnieuw hoog op de agenda van zowel het bestuur, de beleggingsadviescommissie als de deelnemersraad van het BPF Schilders. Al in 2007 heeft het bestuur van het BPF Schilders besloten niet langer in aandelen te willen beleggen van ondernemingen die als controversieel te boek staan. In 2008 en 2009 is hier verder vorm aan gegeven, nadat in 2008 uitgebreide portefeuillescans waren uitgevoerd. In oktober 2008 was voor circa 50% van de aandelen sprake van een ingevoerd uitsluitingsbeleid. In 2009 is een aantal beleggingsfondsen omgezet naar 'segregated accounts'. Na deze omzetting kon ook voor deze beleggingen het uitsluitingsbeleid worden ingevoerd.

In opdracht van het bestuur van BPF Schilders heeft een onderzoek plaatsgevonden naar de vermogensbeheeractiviteiten die ten behoeve van BPF Schilders door A&O Vermogensbeheer B.V. worden uitgevoerd. Op basis van de uitkomsten van dit onderzoek is in 2009 besloten om de taken van A&O Vermogensbeheer B.V. binnenshuis te houden en de vermogensbeheeractiviteiten op strategisch en risicomanagement gebied te versterken.

Het BPF Schilders biedt naast de verplichtgestelde pensioenregeling ook een dienst op vrijwillige basis aan. Dit betreft de ANW-vangnetverzekering, een nabestaandenpensioen aanvullend op de verplichte verzekering volgens de Algemene Nabestaandenwet. De verzekering telt ongeveer 3.000 individuele polishouders.

Via SCHOG B.V. hield BPF Schilders aandelen in het niet-beurgeneerde vastgoedfonds Altera. Aangezien het uit fiscaal oogpunt niet langer nodig was deze constructie te handhaven is SCHOG B.V. op 1 augustus 2009 gefuseerd met BPF Schilders waardoor BPF Schilders vanaf die datum de aandelen in Altera rechtstreeks houdt.

Vakantiefonds

In opdracht van de Stichting Vakantiefonds voor het Schilders-, Afwerkings- en Glaszetbedrijf is eind mei 2009 voor ongeveer € 101 miljoen [2008: € 101 miljoen] aan Vakantiefondsrechten rechtstreeks overgemaakt aan werknemers in de branche in het kader van de zomerverzilvering. Ook de voor- en najaarsverzilveringen werden rechtstreeks door A&O uitbetaald aan rechthebbers.

Opleidings- & Ontwikkelingsfonds

Werknemers in de schildersbranche kunnen geld opnemen van hun zogeheten Individuele Budget Rekening, bestemd voor de financiering van vakgerichte training en scholing. Opname geschiedt vrijwel volledig via internet. Daarnaast zijn vanuit het Opleidings- en Ontwikkelingsfonds een aantal bedrijfstakprojecten en bedrijfstakinstellingen gefinancierd. In mei 2009 is een nieuwe CAO voor de SAG-sector afgesloten. Hierin is vastgelegd dat het O&O-fonds gedurende de looptijd van deze CAO € 5 miljoen beschikbaar zal stellen om de instroom van jongeren en het vakmanschap in de bedrijfstak op peil te houden. Daarnaast zal de Loopbaanfaciliteit Mijn Loopbaan worden uitgebreid met een faciliteit voor zieke werknemers die niet meer kunnen terugkeren in hun eigen functie. Hiervoor is een budget van € 0,5 miljoen per jaar beschikbaar.

N.V. Schadeverzekeringsmaatschappij SFS en Schilders ARBO-Flexi-Plan [SAFP] B.V.

A&O verzorgde sinds 1994 de administratie voor een tweetal op vrijwillige basis af te nemen diensten: verzuimrisicoverzekeringen van N.V. Schadeverzekeringsmaatschappij SFS [N.V. Schade] en Arbo-dienstverlening van het Schilders ARBO-Flexi-Plan [SAFP] B.V. Een combinatie van beide werd aangeboden onder de naam *Gezondernemingsplan*.

In 2008 heeft een strategische heroriëntatie van deze activiteiten plaatsgevonden. Op basis van de uitkomsten daarvan is besloten om beide ondernemingen te verkopen. In de loop van 2009 werd N.V. Schade verkocht aan De Goudse en het AFP aan Arbo Content.

Ten behoeve van de schildersbranche werden in 2009 verder nog de volgende opdrachtgevers bediend:

- Stichting Vervroegde Uittreding voor het Schilders-, Afwerkings- en Glaszetbedrijf;
- Stichting Houdstermaatschappij SFS;
- SFS Diensten Holding N.V.

OPDRACHTGEVERS AFBOUWBRANCHE

Vakantiefonds

Evenals voor de Schilderssector administreert A&O voor de Afbouwsector het Vakantiefonds. Bij de zomerverzilvering 2009 werd aan werknemers in deze branche een bedrag van € 41 miljoen [2008: € 41 miljoen] uitbetaald.

Risicofonds

Voor de Stichting Risicofonds Afbouw wordt de branche-eigen vorstverletregeling uitgevoerd. In het winterseizoen 2008-2009 werd, exclusief de restitutieregeling, € 3,8 miljoen [2007-2008 € 1,9 miljoen] uitgekeerd. In 2009 zijn de wand- en plafondbedrijven vrijgesteld van deelname en is voor de overige bedrijven een dispensatiemogelijkheid ingevoerd.

Naast de vorstverletregeling voert A&O ook een aantal zorgregelingen uit voor het fonds.

Daarnaast worden ten behoeve van de afbouwbranche de volgende opdrachtgevers bediend:

- BPF Bouw [inning pensioenpremie en verzorging vroeg-pensioenuitkeringen van deelnemers geboren voor 1 januari 1950];
- Stichting Vrijwillig Vervroegd Uittreden Afbouw;
- Stichting Aanvullingsfonds Werknemersverzekeringen Afbouw;
- Bedrijfschap Afbouw;
- Stichting Opleidings- en Ontwikkelingsfonds Afbouw.

OVERIGE OPDRACHTGEVERS

A&O Pensioen Services N.V.

Het in 2008 opgerichte A&O Pensioen Services [tot 1 september 2009 opererend onder de naam A & O Fondsmanagement] is de juridische entiteit waarmee A&O buiten de sector Afbouw en Onderhoud opereert. A&O Pensioen Services is een dochtermaatschappij van SFS Diensten Holding N.V., waarmee wordt samengewerkt om klanten uit andere bedrijfstakken te bedienen. Nadat in 2008 de administratie, bestuursbediening en communicatie van Pensioenfonds Deloitte was overgenomen, volgde in 2009 de overname van een uitvoerder van ondernemingspensioenfonds, Aon Pension Services. In 2009 heeft Pensi-

oenfonds Deloitte tussentijds haar contract met tweeënhalf jaar verlengd tot ultimo 2013. In de loop van 2009 is een groot aantal offertes uitgebracht om meer opdrachtgevers te werven. Naar verwachting zal het aantal opdrachtgevers van A&O Pensioen Services waarvan het voeren van de administratie zal worden uitbesteed aan A&O de komende jaren verder toenemen.

RISICOBEBEERSING

Door de kredietcrisis en de daarmee samenhangende economische crisis is het besef om risicobeheersing verder te verbeteren sterk toegenomen. Reeds in 2006 is A&O gestart met een traject om de risicobeheersing te verbeteren. Er is gestart met een project op het gebied van compliance management. Op basis van een risicoanalyse is een stappenplan ontwikkeld om de beheersstructuur op compliance gebied te versterken. Een compliance committee onder leiding van de algemeen directeur heeft de implementatie van de verbeterpunten bewaakt. Inmiddels zijn nagenoeg alle actiepunten geïmplementeerd. In aanvulling op compliance management is in 2008 gestart met risicomangement. Daartoe is begin 2008 onder leiding van een extern bureau een integrale risicoanalyse uitgevoerd. Op basis van waarschijnlijkheid, impact en de reeds bestaande risicomatregelen zijn de netto risico's bepaald en is vervolgens vastgesteld welke aanvullende beheersmaatregelen bij A&O dienden te worden geïmplementeerd. Voor de invoering van deze aanvullende beheersmaatregelen is een actieplan opgesteld. Door het managementteam van A&O is bewaakt dat het actieplan tijdig werd uitgevoerd. Inmiddels zijn nagenoeg alle actiepunten uitgevoerd of zijn besluiten genomen om de actiepunten de komende jaren op te lossen. Naar verwachting zal in 2010 een nieuwe risicoanalyse worden uitgevoerd om vast te stellen of de bestaande beheersmaatregelen nog steeds afdoende zijn om de huidige risico's [inclusief die op compliance gebied] die A&O loopt af te dekken.

De risico's die A&O loopt in de omgeving en de markt waarin zij opereert, worden gemitigeerd door het aangaan van langlopende contracten met opdrachtgevers en door het personeelsbeleid toe te spitsen op het binden en boeien van hoog gekwalificeerde en gemotiveerde medewerkers. Er is nauwelijks sprake van risico's op krediet-, valuta-,

liquiditeits-, rente- en milieugebied. A&O maakt geen gebruik van afgeleide financiële instrumenten. Risico's op juridisch gebied worden afgedekt door belangrijke contracten te laten toetsen door een externe jurist. Voor de continuïteit van zijn dienstverlening is A&O in hoge mate afhankelijk van de beschikbaarheid van de geautomatiseerde systemen. De volgende maatregelen zijn getroffen om die beschikbaarheid zoveel mogelijk te waarborgen en daarmee dit operationele risico af te dekken:

- procedures op het gebied van toegangsbeveiliging, continuïteitsmanagement, wijzigingenbeheer en incidenten- en probleembeheer;
- uitbesteding van het onderhoud en beheer van de belangrijkste geautomatiseerde systemen bij een grote ICT-dienstverlener;
- dubbele uitvoering van de meest essentiële onderdelen van de hardware en infrastructuur;
- bij uitval van de stroomvoorziening kan worden teruggevallen op een noodvoorziening waarmee de systemen op een correcte wijze worden afgesloten;
- contract met een computertuicentrum;
- bedrijfsschadeverzekering.

Voor het toezicht op de prestaties van de verschillende bedrijfsonderdelen hanteert A&O een uitgebreid systeem van managementrapportages. Dit bestaat onder andere uit een samenhangend geheel van strategiebepaling, jaarlijkse budgettering en rapportage van actuele resultaten, en prognoses.

De directie van A&O is eindverantwoordelijk voor de inrichting en werking van alle systemen voor interne risicobeheersing. De directie laat zich hierbij ondersteunen door diverse staforganen.

Daarnaast is een gedeelte van de processen van A&O SAS 70 gecertificeerd. In een SAS 70 rapportage wordt aan de opdrachtgevers inzage gegeven in de interne beheersing in de vorm van een beschrijving van de beheersmaatregelen [type I verklaring] gevolgd door een toets van de externe accountant van de werking van de maatregelen [type II verklaring]. Bestaande en potentiële opdrachtgevers hechten veel waarde aan met name een SAS 70 type II verklaring en zien de verklaring als een bevestiging van de kwaliteit die uitvoeringsorganisaties bieden. A&O Vermogensbeheer heeft in februari 2010 voor de tweede maal een SAS 70 type II verklaring ontvangen. In december 2009 is een SAS 70

type I verklaring voor de pensioenadministratie processen ten behoeve van BPF Schilders ontvangen. Naar verwachting zal eind 2010 ook voor deze activiteiten een SAS 70 type II verklaring worden ontvangen. Zodra de geautomatiseerde systemen voor registratie, vaststelling en inning zijn vervangen zal de scope van deze SAS 70 verklaring verder worden uitgebreid. De processen van het voormalige Aon Pension Services te Zwolle zijn al sinds enkele jaren SAS 70 type II gecertificeerd.

PERSONELE ONTWIKKELINGEN

Personeelsbezetting

Het aantal fulltime equivalenten [fte] bedraagt eind 2009 207 [eind 2008: 191].

Het aantal medewerkers in dienst van A&O bedraagt op 31 december 2009 234 [eind 2008: 217]. Van hen werkt circa 37% parttime [2008: 38%].

Van de medewerkers in dienst waren er op 31 december 2009 207 in vaste en 27 in tijdelijke dienst [eind 2008: respectievelijk 191 en 26].

In verband met de verkoop van het AFP traden per 1 juli 2009 10 medewerkers [8 fte's] uit dienst. Als gevolg van de verkoop van N.V. Schade is slechts 1 medewerker [1 fte] uit dienst getreden. De overige 5 medewerkers hebben allen een succesvolle interne sollicitatieprocedure afgerond en zijn inmiddels op andere afdelingen binnen A&O werkzaam. In verband met de overname van Aon Pension Services traden per 1 september 2009 31 medewerkers [27,5 fte's] in dienst.

Ziekteverzuim

Het verzuimpercentage over 2009 is gestegen als gevolg van een aantal medewerkers dat langdurig is uitgevallen en bedraagt 4,5 % exclusief zwangerschap [2008: 3,7 %].

Opleiding en ontwikkeling

In het verslagjaar is wederom veel extra aandacht besteed aan de persoonlijke ontwikkeling van medewerkers. Evenals in 2008 is in ruime mate gebruik gemaakt van het opleidingsaanbod. Naast een aantal korte trainingen werd onder meer aandacht besteed aan het breder ontwikkelen van pensioen kennis. Daarnaast zijn in 2009 opnieuw vervolgcursussen ontplooid in het kader van de versterking van de kernwaarden van A&O.

Ondernemingsraad

De directie heeft ook in 2009 de samenwerking met de Ondernemingsraad [OR] als positief ervaren. De OR stelt zich op als een constructieve 'denktank' waar onze organisatie veel profijt van heeft. De OR stelt zich geregeld kritisch op om situaties die beter kunnen, openlijk aan te kaarten. In 2009 zijn ondermeer de volgende zaken in overleg met de directie behandeld:

- verkoop N.V. Schade en AFP;
- overname Aon Pension Services;
- evaluatie reorganisatie afdelingen Regie, Beheer & Exploitatie, Functioneel Applicatie Beheer en Programmamanagement;
- strategiebepaling vermogensbeheer activiteiten;
- beloningsstructuur vermogensbeheer;
- incidentele thuiswerkregeling;
- levensfasebeleid;
- nieuwe reiskostenregeling;
- talentontwikkeling.

Stichting Pensioenfonds A&O Services

De pensioenregeling van A&O wordt uitgevoerd door de Stichting Pensioenfonds A&O Services [OPF]. Ultimo 2009 bedraagt de dekkingsgraad van het OPF 91%. Dit percentage is negatief beïnvloed door een verhoging van de kostenopslag in de voorziening [2%-punt] en een stijging van de voorziening pensioenverplichtingen als gevolg van de toegenomen levensverwachting [4%-punt]. In verband met de onderdekking, heeft het pensioenfonds in de loop van 2009 een korte en lange termijn herstelplan ingediend bij De Nederlandsche Bank. In het kader van deze herstelplannen heeft A&O in 2009 een eenmalige storting van € 750.000 gedaan en heeft A&O toegezegd het huidige premieniveau met drie jaar te verlengen tot en met 2013. Daarnaast is een voorwaardelijke verplichting aangegaan om in 2010 nog eens € 750.000 te storten als het herstel van de dekkingsgraad ultimo 2010 achterblijft ten opzichte van het herstelplan. Met een dekkingsgraad van 91% ultimo 2009 bedraagt de achterstand op het herstelplan ongeveer 1,5%-punt.

FINANCIËLE GANG VAN ZAKEN EN FINANCIERING

De werkelijke administratiekosten 2009 vallen ongeveer € 1,2 miljoen hoger uit dan begroot. Rekeninghoudend met alle mutaties in de kring van opdrachtgevers zou deze post op jaarbasis ongeveer € 0,1 miljoen lager dienen te zijn dan begroot. Per saldo een verschil van € 1,3 miljoen. Een bedrag van € 1 miljoen hiervan wordt gedekt uit de afkoopsommen die N.V. Schade en AFP verschuldigd zijn [totaal ongeveer € 3 miljoen] als gevolg van de beëindiging van de administratieovereenkomsten met A&O. Het bedrag dat resteert [€ 0,3 miljoen] is doorbelast aan de opdrachtgevers. De belangrijkste oorzaken van de overschrijding van € 1,3 miljoen zijn een eenmalige storting in het Ondernemingspensioenfonds A&O van € 0,75 miljoen en verlies aan dekking van vaste kosten door de beëindiging van de administratieovereenkomsten met AFP [1 juli 2009] en N.V. Schade [1 oktober 2009]. Het restant van de afkoopsommen van N.V. Schade en AFP [€ 2 miljoen] wordt gebruikt om de opdrachtgevers uit Afbouw en Onderhoudssector in 2010 en 2011 een korting van € 1 miljoen per jaar te geven met als doel de tarieven in die jaren marktconform te houden.

Certificaten

In 2009 is door een strategisch adviesbureau een onderzoek naar de zelfstandigheid van A&O uitgevoerd. Dit onderzoek is op verzoek van het bestuur van de stichting Sociaal Fonds Schildersbedrijf uitgevoerd met als doel te bepalen of het verstandig was de certificaten van aandelen die door Cordares werden gehouden te kopen. Door de overname van Cordares door de APG Groep was zij verplicht deze certificaten van aandelen aan te bieden. Mede op basis van de uitkomsten van dit onderzoek heeft het bestuur van de Stichting Sociaal Fonds Schildersbedrijf besloten de certificaten in A&O te kopen. Deze koop is eind 2009 geëffectueerd waardoor Stichting Sociaal Fonds Schildersbedrijf 100% van de certificaten in A&O houdt.

Verlenging administratieovereenkomsten

Op 1 januari 2010 zijn de administratieovereenkomsten met de opdrachtgevers uit de Afbouw en Onderhoudssector met een periode van vijf jaar verlengd tot eind 2014. In 2010 zullen de bijbehorende SLA's worden geëvalueerd. Wij zijn verheugd te kunnen melden dat het bestuur van het Pensioenfonds Deloitte het contract tussentijds met tweeënhalf jaar heeft verlengd tot ultimo 2013.

TOEKOMSTIGE ONTWIKKELINGEN

Strategisch plan

In 2006 heeft de directie van A&O een ambitieuze groei-doelstelling op pensioengebied vastgesteld. Via deze groei wordt een dermate vergroting van de schaal van A&O nagestreefd dat de prijs/kwaliteitverhouding van de dienstverlening aan onze traditionele opdrachtgevers uit de Afbouw- en Onderhoudsector marktconform blijft. In het kader van deze groeiambitie verricht A&O via haar commerciële label A&O Pensioen Services inmiddels diensten voor vijftien pensioenfondsen buiten de Afbouw- en Onderhoudsector. Daarnaast wordt het eigen pensioenadministratie systeem voor ondernemingspensioenfondsen [ConPackage] door zes zelf-administrerende fondsen gebruikt. In 2010 zal verder geïnvesteerd worden in de acquisitiekracht en naamsbekendheid van A&O Pensioen Services met als doel het aantal klanten verder te laten groeien.

In 2010 zal naar verwachting 17% van de omzet van A&O buiten de sector Afbouw en Onderhoud worden gegenereerd.

Juridische herstructurering

Als gevolg van de aankoop van de resterende certificaten van A&O door Stichting Sociaal Fonds Schildersbedrijf is het mogelijk de juridische structuur en governance van de rechtspersonen in de "A&O"-groep te vereenvoudigen. Het onderzoek hiernaar is inmiddels opgestart. Naar verwachting zal deze juridische herstructurering in 2010 worden geëffectueerd.

Wet- en regelgeving

In 2010 zal A&O voor haar pensioenklanten het toeslagenlabel en de communicatie hierover implementeren. Daarnaast zal zij de pensioenfondsen ondersteunen bij het implementeren van de adviezen die in de verschillende rapporten [onder andere Frijs, Goudswaard, Evaluatie Financieel Toetsingskader] zijn opgenomen. Ook het AOW-dossier en de eventuele gevolgen voor het pensioen in de tweede pijler zullen nauwlettend worden gevolgd. Daarnaast zal voor de pensioenklanten de koppeling met het Nationaal Pensioen Register worden gerealiseerd.

Opleiding en ontwikkeling

Ook voor 2010 is door de projectgroep Talentontwikkeling weer een mooi cursusaanbod opgesteld dat voornamelijk gericht is op communicatie. Door ons in 2010 te richten op

de verdere ontwikkeling van zowel mondelinge als schriftelijke communicatie willen wij de basis van onze communicatie verstevigen. Hierdoor zijn wij in staat om beter in te springen op vragen van de [toekomstige] klant en van onze collega's. Daarnaast zullen de trainingen gebaseerd op het gedachtegoed van Stephen Covey, de auteur van het boek "de zeven eigenschappen van effectief leiderschap" in 2010 een vervolg krijgen.

Investerings, financiering

De begrote investeringen voor de jaren 2010 en 2011 belopen respectievelijk € 2,1 en € 2,6 miljoen. Deze investeringen hebben nagenoeg geheel betrekking op hard- en software. Een bedrag van € 3 miljoen hiervan heeft betrekking op de vervanging van hard- en software in de backoffice [op het gebied van registratie, vaststelling en inning]. In 2012 en 2013 zal in het kader van dit investeringsprogramma respectievelijk € 3 en € 1,5 miljoen worden geïnvesteerd. De besluitvorming over dit investeringsprogramma alsmede de wijze waarop deze investeringen zullen worden gefinancierd zal in het tweede kwartaal 2010 worden afgerond.

TEN SLOTTE

Het jaar 2009 was voor ons zeer memorabel.

De verkoop van N.V. Schade en AFP is succesvol afgewikkeld. De strategische heroriëntatie van de vermogensbeheeractiviteiten is afgerond en heeft geleid tot een versterking van A&O Vermogensbeheer.

De pensioenactiviteiten zijn versterkt door de acquisitie van Aon Pension Services.

A&O is een zelfstandige pensioenuitvoerder geworden. Bovendien zijn de contracten met onze opdrachtgevers uit de Afbouw- en Onderhoudssector met vijf jaar verlengd en heeft Pensioenfonds Deloitte tussentijds haar contract met tweeënhalf jaar verlengd.

Wij danken onze sociale partners en opdrachtgevers voor het in ons gestelde vertrouwen.

Ook in 2010 zullen wij ons tot het uiterste inspannen om onze klanten zo goed mogelijk te bedienen. Daarnaast zullen we onze energie richten op het uitbouwen van de positie van A&O in de pensioenmarkt.

Wij zijn onze medewerkers zeer erkentelijk voor hun enthousiasme en betrokkenheid. Zonder hun inzet hadden we bovengenoemde resultaten niet kunnen behalen. Zij vormen het fundament dat nodig is om A&O verder uit te bouwen tot dé nichespeler op het gebied van pensioenuitvoering in de markt voor kleinere en middelgrote pensioen- en CAO-fondsen.

Rijswijk, 10 maart 2010

mr. R.F. de Soet, algemeen directeur

Wat willen we voor toegevoegde waarde leveren? Wat motiveert ons? Deze vraag leidt tot de missie: "A&O is het eigen huis van pensioenfondsen en onze klanten in de sector Afbouw en Onderhoud." De eigen-huis-gedachte houdt in dat onze klanten zich bij ons thuis voelen en zich bij ons erkend en herkend weten. Wij spreken de taal van de klant.

Ondernemend, dat wil zeggen: wij zijn proactief en vooruit denkend, resultaatgericht, daadkrachtig en vernieuwend. Wij zien kansen en benutten ze.

Geconsolideerde jaarrekening

2009

Ondernemend

Geconsolideerde balans per 31 december

Vóór voorgestelde winstverdeling

(bedragen * € 1.000)

		2009	2008
ACTIVA			
	toelichting		
Vaste activa			
Immateriële vaste activa	5	961	775
Materiële vaste activa	6	2.967	1.596
Financiële vaste activa	7	475	496
		4.403	2.867
Vlottende activa			
Vorderingen	8	1.946	6.944
Liquide middelen	9	10.040	10.604
		11.986	17.548
Totaal activa		<u>16.389</u>	<u>20.415</u>
PASSIVA			
Eigen vermogen	10	20	20
Vorzieningen	11	195	138
Langlopende schulden	12	-	6.000
Kortlopende schulden	13	16.174	14.257
Totaal passiva		<u>16.389</u>	<u>20.415</u>

Geconsolideerde staat van baten en lasten

(bedragen * € 1.000)

		2009	2008
BATEN			
	toelichting		
Doorberekend aan opdrachtgevers	14	21.931	20.620
Overige baten	15	351	386
Totaal bedrijfsopbrengsten		<u>22.282</u>	<u>21.006</u>
LASTEN			
Personeelskosten	16	16.201	14.991
Huisvestingskosten	17	2.153	1.561
Bureau- en overige kosten	18	3.825	4.304
Totaal bedrijfslasten		<u>22.179</u>	<u>20.856</u>
Resultaat vóór interest en belastingen		103	150
Interest	19	(95)	(17)
Resultaat vóór belastingen		<u>8</u>	<u>133</u>
Vennootschapsbelasting over resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	20	(8)	(33)
Resultaat na belastingen		-	<u>100</u>

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

(bedragen * € 1.000)

	2009	2008
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Resultaat vóór interest en belastingen	103	150
Aanpassingen voor:		
afschrijvingen	592	375
veranderingen in werkkapitaal:		
• overige vorderingen	(20)	(89)
• voorzieningen	57	(442)
• crediteuren	(846)	1.543
• overige kortlopende schulden	2.479	(607)
totaal veranderingen in werkkapitaal	1.670	405
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	2.365	930
Ontvangen interest	234	659
Betaalde interest	(329)	(676)
Vennootschapsbelasting	(8)	(33)
Kasstroom uit operationele activiteiten	2.262	880
Kasstroom uit investerings- en beleggingsactiviteiten		
Investerings in [im]materiële vaste activa	(2.149)	(1.337)
Desinvesteringen in financiële vaste activa	21	20
Kasstroom uit investerings- en beleggingsactiviteiten	(2.128)	(1.317)
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Mutatie langlopende schulden [incl. achtergestelde lening]	(6.000)	-
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	(6.000)	-
Mutatie liquide middelen	(5.866)	(437)
Rekening-courantverhouding opdrachtgevende fondsen begin van het boekjaar	1.076	(8.982)
Rekening-courantverhouding opdrachtgevende fondsen eind van het boekjaar	(4.226)	1.076
Mutatie rekening-courantverhouding	(5.302)	10.058
Liquide middelen begin van het boekjaar	10.604	21.099
Liquide middelen eind van het boekjaar	10.040	10.604
Mutatie liquide middelen	(564)	(10.495)
Totale mutatie	(5.866)	(437)

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

1 INLEIDING

A&O Services B.V. [A&O] is statutair gevestigd aan de Burgemeester Elsenlaan 321 te Rijswijk Z-H. A&O bedient sinds 1 januari 2002 de volgende sectoren:

- Schilders-, Afwerkings- en Glaszetsector [SAG-sector];
- Afbouwsector.

Ten behoeve van beide sectoren voert A&O de betreffende CAO-regelingen uit en ondersteunt het de opdrachtgevers. Uitsluitend ten behoeve van de SAG-sector verzorgde A&O ook diensten voor twee opdrachtgevers die vrijwillig af te nemen producten en diensten aanbieden. In de loop van 2009 is van beide opdrachtgevers de administratieopdracht beëindigd. Sinds 2007 worden ook activiteiten verricht voor A&O Pensioen Services N.V. [voorheen genoemd A&O Fondsmanagement N.V.]. Deze opdrachtgever houdt zich bezig met het verzorgen van [pensioen]administraties en CAO-regelingen buiten de SAG- en Afbouwsector.

In deze jaarrekening zijn uitsluitend de gemeenschappelijke kosten en opbrengsten opgenomen die samenhangen met het voeren van de administratie van de opdrachtgevers. Kosten en opbrengsten welke direct aan de opdrachtgevers kunnen worden toegewezen, worden in de afzonderlijke jaarrekeningen van de opdrachtgevers gepresenteerd en vormen geen onderdeel van deze jaarrekening.

A&O is op 28 december 2001 opgericht. Cordares Fintus B.V. had een economisch belang van 55% in deze vennootschap, het economisch belang van Stichting Sociaal Fonds Schildersbedrijf [SFS] bedroeg 45%. Op 29 december 2009 heeft SFS het belang van Cordares Fintus B.V. overgenomen en is vanaf die datum volledig economisch eigenaar van A&O Services. Het juridische eigendom [zeggenschap] is ondergebracht bij de Stichting Administratiekantoor Afbouw.

2 OVEREENSTEMMINGSVERKLARING

De jaarrekening is opgemaakt volgens de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. De directie heeft op 10 maart 2010 de jaarrekening opgemaakt.

3 STICHTING PENSIOENFONDS A&O SERVICES

De pensioenregeling van A&O wordt uitgevoerd door de Stichting Pensioenfonds A&O Services [OPF]. De pensioenregeling van het OPF is een uitkeringsovereenkomst. De kenmerken van de pensioenregeling zijn als volgt:

Pensioensysteem	Middelloodregeling
Vakantietoeslag	8%
Pensioenleeftijd	65 jaar
Pensioengrondslag	Pensioengevend salaris minus franchise
Partnerpensioen	70% van het ouderdomspensioen
Wezenpensioen	14% van het ouderdomspensioen
Franchise [2009]	€ 12.466
Opbouwpercentage	2,25% van de pensioengrondslag

Ultimo 2009 bedraagt de dekkingsgraad van OPF 91%. Hiermee verkeert het pensioenfonds in een situatie van onderdekking, waarvoor in 2009 bij De Nederlandsche Bank een korte en lange termijn herstelplan is ingediend. Deze herstelplannen zijn goedgekeurd door De Nederlandsche Bank. Onderdelen van het herstelplan zijn een eenmalige storting van € 750.000 door A&O in 2009 en een toezegging het huidige premieniveau met drie jaar te verlengen tot en met 2013. Daarnaast is een voorwaardelijke verplichting aangegaan om in 2010 nog eens € 750.000 te storten als het herstel van de dekkingsgraad ultimo 2010 achterblijft ten opzichte van het herstelplan.

4 GRONDSLAGEN VOOR DE BALANSWAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Algemeen

Alle bedragen zijn, voor zover niet anders vermeld, afgerond op duizenden euro's.

Tevens zijn aanpassingen doorgevoerd in de vergelijkende cijfers indien dit het inzicht verbeterd.

Consolidatie

A&O heeft een 100% belang in A&O Vermogensbeheer B.V. te Rijswijk en staat aan het hoofd van de groep. Geconsolideerd zijn A&O en haar groepsmaatschappij. Een groepsmaatschappij is een onderneming waarin A&O direct of indirect,

al dan niet krachtens overeenkomst met anderen, de helft of meer van het stemgerechtigd kapitaal bezit en/of een doorslaggevende invloed op het beleid heeft. Per 1 april 2008 is door de Autoriteit Financiële Markten de vereiste vergunning verleend aan A&O Vermogensbeheer B.V. Over 2008 heeft voor de eerste keer consolidatie plaatsgevonden.

Grondslagen schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Grondslagen balanswaardering

Activa en passiva worden, tenzij anders vermeld, gewaardeerd tegen nominale waarde. De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten hypotheek u/g, handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten. Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde. Na de eerste opname worden financiële instrumenten gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rente methode.

Immateriële en materiële vaste activa

De immateriële en materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen aanschafwaarde. De afschrijvingen worden lineair berekend op basis van de verwachte economische levensduur, waarbij de fiscale richtlijnen zijn gehanteerd.

Bijzondere waardeverminderingen

Vaste activa met een lange levensduur dienen te worden beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen wanneer wijzigingen of omstandigheden zich voordoen die doen vermoeden dat de boekwaarde van een actief niet terugverdiend zal worden. De terugverdienmogelijkheid van activa die in gebruik

zijn, wordt bepaald door de boekwaarde van een actief te vergelijken met de toekomstige nettokasstromen die het actief naar verwachting zal genereren. Wanneer de boekwaarde van een actief hoger is dan de geschatte toekomstige kasstroom, wordt een bedrag voor impairment ten laste van het resultaat geboekt voor het verschil tussen de boekwaarde en de actuele waarde van het actief. Voor verkoop beschikbare activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere actuele waarde, onder aftrek van verkoopkosten.

Financiële vaste activa

De grondslagen voor de financiële vaste activa zijn opgenomen onder het hoofd financiële instrumenten.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor verplichtingen, verliezen en risico's die op balansdatum aanwezig zijn en waarvan de hoogte onzeker is maar redelijkerwijs kan worden geschat. De voorziening personeelsbeloningen is gebaseerd op actuariële grondslagen.

Pensioenen

Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan het pensioenfonds verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

Verder wordt op balansdatum een voorziening opgenomen voor bestaande additionele verplichtingen ten opzichte van het fonds en de werknemers, indien het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van die verplichtingen een uitstroom van middelen zal plaatsvinden en de omvang van de verplichtingen betrouwbaar kan worden geschat. Het al dan niet bestaan van additionele verplichtingen wordt beoordeeld aan de hand van de uitvoeringsovereenkomst met het fonds, de pensioenovereenkomst met de werknemers en andere (expliciete of impliciete) toezeggingen aan de werknemers. De voorziening wordt gewaardeerd tegen de beste schatting van de contante waarde van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen op balansdatum af te wikkelen.

Voor een op balansdatum bestaand overschot bij het pensioenfonds wordt een vordering opgenomen als de onderneming de beschikkingsmacht heeft over dit overschot, het waarschijnlijk is dat het overschot naar de onderneming zal toevloeien en de vordering betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Grondslagen resultaatbepaling

Baten en lasten worden toegerekend aan het tijdvak waarop zij betrekking hebben. Tenzij anders vermeld, worden lasten genomen op het moment dat zij bekend zijn, terwijl baten pas worden verantwoord nadat zij zijn gerealiseerd.

De vennootschapsbelasting wordt berekend over het resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening tegen het actuele tarief, rekening houdend met fiscale faciliteiten.

De vennootschap maakt deel uit van een fiscale eenheid met A&O Vermogensbeheer B.V. en is uit dien hoofde hoofdelijk aansprakelijk voor de belastingschuld van de fiscale eenheid als geheel.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode.

Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2009

5 IMMATERIËLE VASTE ACTIVA

De immateriële vaste activa bestaan uit software. De afschrijvingsduur is met ingang van 1 januari 2007 voor zowel de immateriële als de materiële vaste activa op minimaal 5 jaar gesteld conform de nieuwe fiscale richtlijnen.

Het verloop in 2009 was als volgt:

Immateriële vaste activa

(bedragen * € 1.000)

	Soft ware	Activa in bestelling	Totaal
31 december 2008			
Aanschafwaarde	1.825	147	1.972
Cumulatieve afschrijvingen	(1.197)	-	(1.197)
Boekwaarde	628	147	775
Mutaties			
Activa in bestelling	-	393	393
Investering boekjaar	204	(147)	57
Afschrijvingen	(264)	-	(264)
	(60)	246	186
31 december 2009			
Aanschafwaarde	2.029	393	2.422
Cumulatieve afschrijvingen	(1.461)	-	(1.461)
Boekwaarde	568	393	961

De investeringen in 2009 bestaan voornamelijk uit software en ondersteuning bij de upgrade van de systemen waarbij de performance verder is verhoogd. De post 'activa in bestelling' heeft betrekking op ontwikkeling en verbeteracties ter zake van de vernieuwde basisregistratie.

6 MATERIËLE VASTE ACTIVA

De gehanteerde percentages voor afschrijving over de aanschafwaarde zijn als volgt [zoals toegelicht bij de immateriële vaste activa gelden deze vanaf 1 januari 2007 vanwege aangepaste fiscale richtlijnen]:

Categorie	vanaf 1 januari 2007:	tot 1 januari 2007:
Hardware	20% per jaar	25% - 33% per jaar
Pand	10% - 20% per jaar	10% - 25% per jaar
Overige vaste bedrijfsmiddelen	20% per jaar	25% per jaar

De investeringen in kantoorinventaris en kantoormachines zijn opgenomen onder de overige vaste bedrijfsmiddelen. Onderstaand worden de mutaties gedurende de verslagperiode gepresenteerd:

Materiële vaste activa

(bedragen * € 1.000)

	Hardware	Investering pand	Overige vaste bedrijfsmiddelen	Activa in bestelling	Totaal
31 december 2008					
Aanschafwaarde	1.263	432	220	766	2.681
Cumulatieve afschrijvingen	(706)	(230)	(149)	-	(1.085)
Boekwaarde	557	202	71	766	1.596
Mutaties					
Activa in bestelling	-	-	-	21	21
Investering boekjaar	122	2.171	151	(766)	1.678
Afschrijvingen	(154)	(30)	(144)	-	(328)
	(32)	2.141	7	(745)	1.371
31 december 2009					
Aanschafwaarde	1.385	2.603	371	21	4.380
Cumulatieve afschrijvingen	(860)	(260)	(293)	-	(1.413)
Boekwaarde	525	2.343	78	21	2.967

De investeringen in 2009 bestaan voornamelijk uit de herinrichting van het kantoorpand welke begin 2009 is aangevangen. Daarbij zijn alle etages volledig gestript en voorzien van nieuwe vloerbedekking, werkplekken en overig meubilair. Ook de vergaderzalen en het bedrijfsrestaurant zijn hierbij volledig nieuw ingericht. Daarnaast is begin augustus een nieuwe printerstraat in gebruik genomen als vervanging van de verouderde installatie die werd gehuurd. Naast verbeterde techniek levert dit een aanmerkelijke kostenbesparing op. De post 'activa in bestelling' wordt gewaardeerd tegen aanschafwaarde; over de betreffende activa zal worden afgeschreven zodra deze in gebruik zijn genomen. Ultimo 2009 betreft deze post voornamelijk hardware componenten.

7 FINANCIËLE VASTE ACTIVA

De financiële vaste activa bestaan uitsluitend uit de post 'Personeelshypotheken'. De mutaties gedurende het jaar 2009 waren als volgt:

Personeelshypotheken		
(bedragen * € 1.000)	2009	2008
Nominaal per 1 januari	496	508
	496	508
Contractuele aflossingen	12	12
Extra aflossingen [incl. algehele aflossing]	9	-
	21	12
Waarde ultimo boekjaar	475	496

In onderstaand overzicht worden de verstrekte hypothecaire leningen gesplitst naar hypotheekvorm. De gemiddelde rentevergoeding bedroeg 4,0% [2008: 4,0%]. Als zekerheid is het recht van 1e hypotheek bedongen.

Hypotheeken naar vorm			
(bedragen * € 1.000)		2009	2008
	Aantal		
Annuïteit en overige vormen	5	91	112
Spaar	8	384	384
Waarde ultimo boekjaar	13	475	496

8 VORDERINGEN

Onder de vorderingen zijn opgenomen de saldi van de rekening-courantverhouding met de opdrachtgevers, alsmede de overige vorderingen. De opbouw hiervan is als volgt:

Vorderingen		
(bedragen * € 1.000)	2009	2008
Rekening-courantverhouding opdrachtgevers	1.054	6.072
Overige vorderingen	892	872
Waarde ultimo boekjaar	1.946	6.944

In de volgende twee overzichten worden beide posten gespecificeerd:

Rekening-courantverhouding opdrachtgevers		
(bedragen * € 1.000)	2009	2008
Stichting Pensioenfonds A&O Services	63	342
Stichting Vervroegde Uittreding Schildersbedrijf	462	1.577
N.V. Schadeverzekeringsmaatschappij SFS	- **	1.450
Stichting Administratiekantoor Afbouw A&O Pensioen Services N.V.	17	24
SFS Diensten Holding N.V.	61	723
Stichting Sociaal Fonds Schildersbedrijf	333	57
Stichting Vrijwillig Vervroegd Uittreden Afbouw	8	11
Stichting Opleidings- en Ontwikkelingsfonds Afbouw	-	964
Stichting Opleidings- en Ontwikkelingsfonds Afbouw	- *	3
Stichting Bedrijfstakpensioenfondsvoor de Bouwnijverheid	- *	690
Bedrijfschap Afbouw	110	231
Waarde ultimo boekjaar	1.054	6.072

* De vergelijkende cijfers zijn opgenomen onder de 'Kortlopende schulden'.
 ** Administratieopdracht beëindigd in 2009.

Over de rekening-courantsaldi wordt een rente vergoed die is gebaseerd op de marktrente zoals deze door de huisbankier van A&O wordt vergoed. Deze was in 2009 0,85% gemiddeld [2008: 4,21%].

Overige vorderingen		
(bedragen * € 1.000)	2009	2008
Nog door te berekenen kosten	532	307
Interest	6	121
Voorschotten personeel	16	18
Overlopende activa	317	409
Overig	21	17
Waarde ultimo boekjaar	892	872

De afname van de post 'Interest' houdt verband met de fors lagere rentevergoeding. Onder de 'Overlopende activa' zijn vooruitbetaalde kosten en waarborgsommen opgenomen.

9 LIQUIDE MIDDELEN

Alle liquide middelen zijn ondergebracht bij de ING Groep N.V. voor een bedrag van € 10.040.000 [2008: € 10.604.000]. Alle tegoeden staan ter vrije beschikking van de vennootschap. Ultimo 2009 waren er geen uitstaande deposito's. Bij de ING Groep N.V. bestaat een kredietfaciliteit van € 2.722.681.

10 EIGEN VERMOGEN

Voor een nadere toelichting verwijzen wij u naar pagina 41.

11 VOORZIENINGEN

De opbouw van de voorzieningen is als volgt:

Voorzieningen		
(bedragen * € 1.000)	2009	2008
Personeelsbeloningen	195	138
Waarde ultimo boekjaar	195	138

Personeelsbeloningen
Dit betreft een voorziening voor de jubileumregeling. Deze voorziening bestaat uit de opgebouwde aanspraken op een jubileumuitkering over verstreken diensttijd.

Navolgend wordt het verloop getoond:

Verloop voorziening personeelsbeloningen		
(bedragen * € 1.000)	2009	2008
Jubileumregeling		
Berekende aanspraken op basis van verstreken diensttijd	138	128
Verrichte jubileumuitkeringen	(1)	(6)
Toename van de verplichtingen	58	16
Waarde ultimo boekjaar	195	138

12 LANGLOPENDE SCHULDEN

De vennootschap had een [ten opzichte van alle crediteuren] achtergestelde lening van € 6,0 miljoen opgenomen bij het BPF Schilders. Deze lening is ingegaan op 15 december 2005 en kende een looptijd tot uiterlijk 15 juni 2014, waarbij vervroegde aflossing boetevrij was toegestaan. De lening kende een rentevoet van 4,5% en was afgesloten ter dekking van het negatieve eigen vermogen dat was ontstaan door de invoering van RJ271.3 Personeelsbeloningen voor het onderdeel Pensioenen. In de loop van 2009 is deze lening geheel afgelost.

13 KORTLOPENDE SCHULDEN

Onder de kortlopende schulden zijn opgenomen de saldi van de rekeningen-courantverhouding met de opdrachtgevers, alsmede de overige schulden op korte termijn. De opbouw hiervan is navolgend weergegeven:

Kortlopende schulden		
(bedragen * € 1.000)	2009	2008
Rekening-courantverhouding opdrachtgevers	5.280	4.996
Overige schulden	10.894	9.261
Waarde ultimo boekjaar	16.174	14.257

De volgende twee overzichten geven de samenstelling van beide posten weer:

Rekening-courantverhouding opdrachtgevers

(bedragen * € 1.000)	2009	2008
Stichting Bedrijfstakpensioenfondsen voor het Schilders-, Afwerkings- en Glaszetbedrijf	178	289
Stichting Risicofonds Afbouw	72	108
Stichting Vakantiefonds Schilders-, Afwerkings- en Glaszetbedrijf	3.626	3.634
SCHOG B.V.	- **	3
Schilders ARBO-Flexi-Plan [SAFP] B.V.	- **	331
Stichting Bedrijfstakpensioenfondsen voor de Bouwnijverheid	186 *	-
Stichting Aanvullingsfonds Werknemersverzekeringen Afbouw	41	7
Stichting Vakantiefonds Afbouw	645	320
Stichting Opleidings- en Ontwikkelingsfondsen voor het Schilders- en Onderhoudsbedrijf	328	304
Stichting Vrijwillig Vervoegd Uittreden Afbouw	110 *	-
Stichting Opleidings- en Ontwikkelingsfondsen Afbouw	94 *	-
Waarde ultimo boekjaar	5.280	4.996

* De vergelijkende cijfers zijn opgenomen onder de 'Vorderingen op korte termijn'.
** Administratieopdracht beëindigd in 2009.

Over de rekening-courantsaldi wordt een rente vergoed die is gebaseerd op de marktrente zoals deze door de huisbankier van A&O wordt vergoed. Deze was in 2009 0,85% gemiddeld [2008: 4,21%].

Overige schulden

(bedragen * € 1.000)	2009	2008
Cordares	4.859	4.214
Nog te verrekenen premies	137	272
Crediteuren	1.906	2.752
Belastingen	518	421
Verschuldigde kortingen	2.000	-
Overlopende passiva	647	420
Diverse	827	1.182
Waarde ultimo boekjaar	10.894	9.261

De post 'Cordares' betreft de einde boekjaar nog af te dragen premies voor bedrijfstakeigen regelingen, die ten behoeve van

Cordares in de Afbouwsector worden geïnd.

Ultimo 2008 was de post 'Crediteuren' relatief hoog doordat een aantal facturen inzake de herinrichting van het pand nog moest worden afgewikkeld.

De post 'Verschuldigde kortingen' heeft betrekking op de korting van € 2,0 miljoen die in 2010 [€ 1,0 miljoen] en in 2011 [€ 1,0 miljoen] aan opdrachtgevers is verschuldigd.

Onder de post 'Overlopende passiva' zijn onder meer verlofsaldi van het personeel en vooruitontvangen posten begrepen.

De post 'Diverse' bestaat onder meer uit nog te ontvangen facturen inzake kosten en projecten.

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN VERPLICHTINGEN

A&O is verplichtingen aangegaan met leveranciers voor diensten en leveranties tot een bedrag ad € 15,9 miljoen.

De looptijd van de verplichtingen is als volgt te onderscheiden:

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

(bedragen * € 1.000)

jaartal	
2010	3.720
2011	1.218
2012	1.218
2013	1.218
2014	1.218
> 2014	7.308

Waarde ultimo boekjaar **15.900**

Deze niet in de balans opgenomen verplichtingen hebben een looptijd variërend van 1 tot 11 jaar [huurcontract pand].

Voor het jaar 2010 is naast de huur van het kantoorpand ook opgenomen de verplichting met betrekking tot de onderhoudskosten van hard- en software alsmede de outsourcing van delen van het systeembeheer en -onderhoud. Ook zijn de verplichtingen met betrekking tot de geleaste auto's hierin opgenomen. Door A&O is een voorwaardelijke toezegging gedaan om in 2010 € 750.000 te storten als het herstel van de dekkingsgraad ultimo 2010 achterblijft ten opzichte van het herstelplan.

Toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten over 2009

14 DOORBEREKEND AAN OPDRACHTGEVERS

Doorberekend aan opdrachtgevers		
(bedragen * € 1.000)	2009	2008
Doorberekend aan [voormalige] opdrachtgevers	21.931	20.620
Totaal	21.931	20.620

In 2009 is aan voormalige opdrachtgevers een bedrag van € 3,1 miljoen aan afkoopsommen conform de afgesloten administratieovereenkomsten in rekening gebracht. Hiervan is € 1,1 miljoen in 2009 als korting aan de overige opdrachtgevers verstrekt. De resterende € 2 miljoen is gereserveerd en zal in 2010 en 2011 eveneens als korting voor een bedrag van € 1 miljoen per jaar met de opdrachtgevers worden verrekend. De omzet in de vorm van de doorberekende kosten [vóór verrekening van afkoopsom en korting] aan opdrachtgevers is ten opzichte van 2008 met 6% toegenomen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een verhoogd activiteitsniveau voor A&O Pensioen Services N.V. ten opzichte van het voorgaande jaar, alsmede vanwege de indexatie van de kosten die aan de opdrachtgevers worden doorberekend.

15 OVERIGE BATEN

De overige baten bestaan voornamelijk uit vergoedingen die A&O ontvangt voor heffingen die zij oplegt namens andere partijen in de Afbouw- en Onderhoudsector.

16 PERSONEELSKOSTEN

De samenstelling van deze post is als volgt:

Personeelskosten		
(bedragen * € 1.000)	2009	2008
Salarissen	9.820	9.268
Ingehuurde krachten	1.335	1.318
Sociale lasten	1.319	1.318
Pensioenlast	2.676	2.113
Opleidingen	346	340
Overige personeelskosten	705	634
Totaal	16.201	14.991

Het aantal fte's ultimo 2009 bedraagt 207 [ultimo 2008: 191].

De toename van de post 'Salarissen' is het gevolg van enerzijds een afname vanwege het wegvallen van N.V. Schadeverzekeringsmaatschappij SFS en Schilders ARBO-Flexi-Plan [SAFP] B.V. als opdrachtgevers en anderzijds een toename vanwege de acquisitie van Aon Pension Services door A&O Pensioen Services N.V. waarbij de overgekomen medewerkers bij A&O in dienst zijn getreden.

De vermelding van de beloning van de directie blijft op basis van artikel 2:383 lid 1 BW 2 achterwege.

In 2009 is door A&O een extra storting voor een bedrag van € 750.000 gedaan in de Stichting Pensioenfonds A&O Services als onderdeel van het herstelplan.

17 HUISVESTINGSKOSTEN

Huisvestingskosten		
(bedragen * € 1.000)	2009	2008
Afschrijvingskosten m.b.t. huisvesting	161	49
Huur kantoorpand	1.239	960
Servicekosten	695	524
Diverse huisvestingskosten	58	28
Totaal	2.153	1.561

De afschrijvingskosten zijn toegenomen vanwege de herinrichting van het kantoorpand, waarbij onder andere alle werkplekken en overig meubilair is vervangen.

De huur tot eind 2008 van de leegstaande kantoorruimte was opgenomen in de voorziening reorganisatie, die ultimo 2008 geheel was aangewend.

De toename van de servicekosten [waaronder mede begrepen onderhoud pand en installaties] houdt onder meer verband met vervanging van de batterijen van de 'no break' installatie en met de verdere aanpassingen aan het pand vanwege de herinrichting.

18 BUREAU- EN OVERIGE KOSTEN

Bureau- en overige kosten		
(bedragen * € 1.000)	2009	2008
Automatiseringskosten	1.177	1.870
Outsourcing beheer en onderhoud geautomatiseerde systemen	611	679
Porti	192	185
Drukwerk	86	76
Adviseurskosten	362	379
Kosten m.b.t. accountantscontrole	74	64
Afschrijvingskosten	246	142
Bestuurskosten	52	50
Reis- en verblijfskosten	402	428
Doorberekende kosten Stichting Administratiekantoor Afbouw	23	23
Overig	600	408
Totaal	3.825	4.304

In het jaarverslag 2008 werd reeds gemeld dat de automatiseringskosten vanaf 2009 een structureel lager niveau zouden gaan vertonen. In 2008 was sprake van het wegwerken van achterstallig onderhoud aan de systemen en het verder uitbesteden van het onderhoud aan de VMS-systemen. Ook zijn in 2009 verdere prijsonderhandelingen gevoerd en is een dure uitwijkconstructie omgezet naar een goedkopere variant in combinatie met een uitgebreide reconstructieverzekering.

Door de eerder genoemde inhaalslag zijn de afschrijvingskosten voor hard- en software in 2009 gestegen.

De bezoldiging van de Raad van Commissarissen bedroeg over 2009 € 49.600 [2008: € 48.900].

Onder de post 'Reis- en verblijfskosten' zijn onder meer de leasebetalingen begrepen voor het wagenpark.

Onder de post 'Overig' zijn onder meer de incassokosten opgenomen. De verhaalde incassokosten overtreffen in 2009 de bestede kosten zodanig dat hier per saldo een voordeel is behaald van € 3.000 [2008: € 174.000 voordeel]. Hier is het effect van de verslechterde economische omstandigheden duidelijk te merken.

19 INTEREST

Interest		
(bedragen * € 1.000)	2009	2008
Interest bank	214	639
Interest hypotheek u/g	20	20
Interest lening o/g	(132)	(270)
	102	389
Vergoed aan opdrachtgevers	(197)	(406)
Totaal	(95)	(17)

De rentevergoeding door de bankier is in 2009 aanmerkelijk gedaald [2008 gemiddeld 4,21%, in 2009 gemiddeld 0,85%]. De opgenomen lening is in de loop van 2009 geheel afgelost. De interestbaten worden vergoed aan de opdrachtgevers op basis van de gemiddelde rekening-courantsaldi met A&O gedurende het jaar.

20 VENNOOTSCHAPSBELASTING

De vennootschapsbelasting wordt berekend over het resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening tegen het actuele tarief, rekening houdend met fiscale faciliteiten.

VERBONDEN PARTIJEN

A&O verricht voor verbonden partijen werkzaamheden die tegen de integrale kostprijs worden doorbelast. Een opsomming van de verbonden partijen treft u aan op pagina 48. Daarnaast vallen onder de verbonden partijen ook de directie en het hogere management van A&O. Tussen A&O en deze functionarissen hebben in 2009 geen transacties plaatsgevonden.

Wie zijn wij? Wat is de kern waar het om draait? A&O is een organisatie waar enthousiaste mensen met plezier werken en waar humor niet ontbreekt.

Enthousiast, dat wil zeggen, wij zijn gedreven, sprankelend en trots op A&O.

Vennootschappelijke jaarrekening

2009

Enthousiast

Vennootschappelijke balans per 31 december

Vóór voorgestelde winstverdeling

(bedragen * € 1.000)		2009	2008
ACTIVA			
	toelichting		
Vaste activa			
Immateriële vaste activa		961	775
Materiële vaste activa		2.967	1.596
Financiële vaste activa	I	800	821
		4.728	3.192
Vlottende activa			
Vorderingen	II	1.888	6.935
Liquide middelen	III	9.768	10.285
		11.656	17.220
Totaal activa		<u>16.384</u>	<u>20.412</u>
PASSIVA			
Eigen vermogen	IV	20	20
Vorzieningen		195	138
Langlopende schulden		-	6.000
Kortlopende schulden	V	16.169	14.254
Totaal passiva		<u>16.384</u>	<u>20.412</u>

Vennootschappelijke staat van baten en lasten

(bedragen * € 1.000)		2009	2009 begroot	2008
BATEN				
	toelichting			
Doorberekend aan opdrachtgevers	VI	21.872	20.647	20.615
Overige baten		351	332	386
Totaal bedrijfsopbrengsten		<u>22.223</u>	<u>20.979</u>	<u>21.001</u>
LASTEN				
Personeelskosten		16.201	15.052	14.991
Huisvestingskosten		2.153	1.739	1.561
Bureau- en overige kosten	VII	3.763	4.158	4.285
Totaal bedrijfslasten		<u>22.117</u>	<u>20.949</u>	<u>20.837</u>
Resultaat vóór interest en belastingen		106	30	164
Interest	VIII	(98)	(30)	(31)
Resultaat vóór belastingen		<u>8</u>	<u>-</u>	<u>133</u>
Vennootschapsbelasting over resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening		(8)	-	(33)
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening na belastingen		<u>-</u>	<u>-</u>	<u>100</u>
Resultaat deelnemingen	IX	-	-	-
Resultaat na belastingen		<u>-</u>	<u>-</u>	<u>100</u>

Vennootschappelijk kasstroomoverzicht

(bedragen * € 1.000)	2009	2008
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Resultaat vóór interest en belastingen	106	164
Aanpassingen voor:		
Afschrijvingen	592	375
Veranderingen in werkkapitaal:		
• overige vorderingen	29	(75)
• voorzieningen	57	(442)
• crediteuren	(846)	1.543
• overige kortlopende schulden	2.477	(604)
Totaal veranderingen in werkkapitaal	1.717	442
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	2.415	961
Ontvangen interest	231	645
Betaalde interest	(329)	(676)
Vennootschapsbelasting	(8)	(33)
Kasstroom uit operationele activiteiten	2.309	897
Kasstroom uit investerings- en beleggingsactiviteiten		
Investerings in [im]materiële vaste activa	(2.149)	(1.337)
Investerings/desinvesterings in financiële vaste activa	21	20
Kasstroom uit investerings- en beleggingsactiviteiten	(2.128)	(1.317)
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	(6.000)	-
Mutatie liquide middelen	(5.819)	(420)
Rekening-courantverhouding opdrachtgevende fondsen begin van het boekjaar	1.084	(8.982)
Rekening-courantverhouding opdrachtgevende fondsen eind van het boekjaar	(4.218)	1.084
Mutatie rekening-courantverhouding	(5.302)	10.066
Liquide middelen begin van het boekjaar	10.285	20.771
Liquide middelen eind van het boekjaar	9.768	10.285
Mutatie liquide middelen	(517)	(10.486)
Totale mutatie	(5.819)	(420)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode.

Toelichting op de jaarrekening

Algemeen

Voor zover posten uit de vennootschappelijke balans en staat van baten en lasten hierna niet nader zijn toegelicht, wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans en staat van baten en lasten.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

De grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gelijk aan die voor de geconsolideerde balans en staat van baten en lasten, met uitzondering van het volgende:

Deelnemingen

Deelnemingen worden gewaardeerd tegen nettovermogenswaarde. De resultaten van de deelnemingen worden opgenomen over het tijdvak sinds de verkrijging van de deelneming.

Toelichting op de vennootschappelijke balans per 31 december 2009

I FINANCIËLE VASTE ACTIVA

De financiële vaste activa zijn als volgt samengesteld:

Financiële vaste activa		
(bedragen * € 1.000)	2009	2008
Personeelshypotheken	475	496
Deelneming A&O Vermogensbeheer B.V.	325	325
Waarde ultimo boekjaar	800	821

Personeelshypotheken

De mutaties gedurende het jaar 2009 waren als volgt:

Personeelshypotheken		
(bedragen * € 1.000)	2009	2008
Nominaal per 1 januari	496	508
	496	508
Contractuele aflossingen	12	12
Extra aflossingen [incl. algehele aflossing]	9	-
	21	12
Waarde ultimo boekjaar	475	496

In onderstaand overzicht worden de verstrekte hypothecaire leningen gesplitst naar hypotheekvorm. De gemiddelde rentevergoeding bedroeg 4,0% [2008: 4,0%]. Als zekerheid is het recht van 1e hypotheek bedongen.

Hypotheeken naar vorm

(bedragen * € 1.000)	Aantal	2009	2008
Annuïteit en overige vormen	5	91	112
Spaar	8	384	384
Waarde ultimo boekjaar	13	475	496

Deelneming A&O Vermogensbeheer B.V.

Deze deelneming is op 24 mei 2006 opgericht en heeft tot doel het verrichten van vermogensbeheer. Het maatschappelijk kapitaal bestaat uit 1.000 aandelen van € 1.000 nominaal, waarvan 325 aandelen zijn geplaatst bij en volgestort door A&O. A&O Vermogensbeheer B.V. heeft per 1 april 2008 een vergunning gekregen van de Autoriteit Financiële Markten en is sindsdien actief voor de opdrachtgevers van A&O.

Navolgend wordt het verloop getoond:

Deelnemingen

(bedragen * € 1.000)	2009	2008
Stand vorig boekjaar	325	325
Resultaat deelnemingen	-	-
Waarde ultimo boekjaar	325	325

II VORDERINGEN

Onder de vorderingen zijn opgenomen de saldi van de rekening-courantverhouding met de opdrachtgevers, alsmede de overige vorderingen. De opbouw hiervan is als volgt:

Vorderingen

(bedragen * € 1.000)	2009	2008
Rekening-courantverhouding opdrachtgevers	1.062	6.080
Overige vorderingen	826	855
Waarde ultimo boekjaar	1.888	6.935

In de volgende twee overzichten worden beide posten gespecificeerd:

Rekening-courantverhouding opdrachtgevers		
(bedragen * € 1.000)	2009	2008
Stichting Pensioenfonds A&O Services	63	342
Stichting Vervroegde Uittreding Schildersbedrijf	462	1.577
N.V. Schadeverzekeringsmaatschappij SFS	- **	1.450
Stichting Administratiekantoor Afbouw	17	24
A&O Vermogensbeheer B.V.	8	8
A&O Pensioen Services N.V.	61	723
SFS Diensten Holding N.V.	333	57
Stichting Sociaal Fonds Schildersbedrijf	8	11
Stichting Vrijwillig Vervroegd Uittreden Afbouw	- *	964
Stichting Opleidings- en Ontwikkelingsfonds Afbouw	- *	3
Stichting Bedrijfstakpensioenfondsen voor de Bouwnijverheid	- *	690
Bedrijfschap Afbouw	110	231

Waarde ultimo boekjaar **1.062** **6.080**

* De vergelijkende cijfers zijn opgenomen onder de 'schulden op korte termijn'.
 ** Administratieopdracht beëindigd in 2009

Over de rekening-courantsaldi wordt een rente vergoed die is gebaseerd op de marktrente zoals deze door de huisbankier van A&O wordt vergoed. Deze was in 2009 0,85% gemiddeld [2008: 4,21%].

Overige vorderingen		
(bedragen * € 1.000)	2009	2008
Nog door te berekenen kosten	466	293
Interest	6	118
Voorschotten personeel	16	18
Overlopende activa	317	409
Overig	21	17

Waarde ultimo boekjaar **826** **855**

Onder de 'Overlopende activa' zijn vooruitbetaalde kosten en waarborgsommen opgenomen.

III LIQUIDE MIDDELEN

Alle liquide middelen zijn ondergebracht bij de ING Groep N.V. voor een bedrag van € 9.768.000 [2008: € 10.285.000]. Alle tegoeden staan ter vrije beschikking van de vennootschap. Ultimo 2009 waren er geen uitstaande deposito's. Bij de ING Groep N.V. bestaat een kredietfaciliteit van € 2.722.681

IV EIGEN VERMOGEN

Het eigen vermogen is als volgt opgebouwd:

Eigen vermogen		
(bedragen * € 1.000)	2009	2008
Maatschappelijk kapitaal	100	100
Aandelen in portefeuille	(80)	(80)
Gestort en geplaatst kapitaal	20	20
Overige reserve	-	(100)
Onverdeeld resultaat	-	100

Waarde ultimo boekjaar **20** **20**

Het maatschappelijk kapitaal bestaat uit 100.000 aandelen en is verdeeld in 45.000 aandelen A van elk € 1 nominaal en 55.000 aandelen B van elk € 1 nominaal. Hiervan zijn 9.000 aandelen A en 11.000 aandelen B geplaatst en volgestort. De aandelen worden gehouden door Stichting Administratiekantoor Afbouw. Deze stichting heeft met deze aandelen corresponderende certificaten uitgegeven aan Stichting Sociaal Fonds Schildersbedrijf [9.000 certificaten A] en Cordares Fintus B.V. [11.000 certificaten B]. Eind 2009 zijn door de Stichting Sociaal Fonds Schildersbedrijf alle certificaten die door Cordares Fintus B.V. werden gehouden overgenomen.

Overige reserve		
(bedragen * € 1.000)	2009	2008
Stand begin boekjaar	(100)	(100)
Verdeelde winst	100	-

Waarde ultimo boekjaar **-** **(100)**

Onverdeeld resultaat		
(bedragen * € 1.000)	2009	2008
Stand begin boekjaar	100	-
Toegevoegd aan overige reserve	(100)	-
Resultaat boekjaar	-	100
Waarde ultimo boekjaar	-	100

V KORTLOPENDE SCHULDEN

Onder de kortlopende schulden zijn opgenomen de saldi van de rekeningen-courantverhouding met de opdrachtgevers, alsmede de overige schulden op korte termijn. De opbouw hiervan is navolgend weergegeven:

Kortlopende schulden		
(bedragen * € 1.000)	2009	2008
Rekening-courantverhouding opdrachtgevers	5.280	4.996
Overige schulden	10.889	9.258
Waarde ultimo boekjaar	16.169	14.254

De volgende twee overzichten geven de samenstelling van beide posten weer:

Rekening-courantverhouding opdrachtgevers		
(bedragen * € 1.000)	2009	2008
Stichting Bedrijfstakpensioenfondsen voor het Schilders-, Afwerkings- en Glaszetbedrijf	178	289
Stichting Risicofonds Afbouw	72	108
Stichting Vakantiefonds Schilders-, Afwerkings- en Glaszetbedrijf	3.626	3.634
SCHOG B.V.	- **	3
Schilders ARBO-Flexi-Plan [SAFP] B.V.	- **	331
Stichting Bedrijfstakpensioenfondsen voor de Bouwnijverheid	186 *	-
Stichting Aanvullingsfonds Werknemersverzekering Afbouw	41	7
Stichting Vakantiefonds Afbouw	645	320
Stichting Opleidings- en Ontwikkelingsfonds voor het Schilders- en Onderhoudsbedrijf	328	304
Stichting Vrijwillig Vervoegd Uittreden Afbouw	110 *	-
Stichting Opleidings- en Ontwikkelingsfonds Afbouw	94 *	-
Waarde ultimo boekjaar	5.280	4.996

* De vergelijkende cijfers zijn opgenomen onder de 'vorderingen op korte termijn'.
 ** Administratieopdracht beëindigd in 2009

Over de rekening-courantsaldi wordt een rente vergoed die is gebaseerd op de marktrente zoals deze door de huisbankier van A&O wordt vergoed. Deze was in 2009 0,85% gemiddeld [2008: 4,21%].

Overige schulden		
(bedragen * € 1.000)	2009	2008
Cordares	4.859	4.214
Nog te verrekenen premies	137	272
Crediteuren	1.906	2.752
Belastingen	518	421
Verschuldigde kortingen	2.000	-
Overlopende passiva	647	420
Diverse	822	1.179
Waarde ultimo boekjaar	10.889	9.258

De post 'Cordares' betreft de einde boekjaar nog af te dragen premies voor bedrijfstoneel regelingen, die ten behoeve van Cordares in de Afbouwsector worden geïnd.

Ultimo 2008 was de post 'Crediteuren' relatief hoog doordat een aantal facturen inzake de herinrichting van het pand nog moest worden afgewikkeld.

De post 'Verschuldigde kortingen' heeft betrekking op de korting van € 2,0 miljoen die in 2010 [€ 1,0 miljoen] en in 2011 [€ 1,0 miljoen] aan opdrachtgevers is verschuldigd.

Onder de post 'Overlopende passiva' zijn onder meer verlofsaldi van het personeel en vooruitontvangen posten begrepen.

De post 'Diverse' bestaat onder meer uit nog te ontvangen facturen inzake kosten, investeringen en projecten.

Toelichting op de vennootschappelijke staat van baten en lasten over 2009

Onderstaand wordt de realisatie 2009 vergeleken met de begroting 2009:

(bedragen * € 1.000)	2009 realisatie	2009 begroot
BATEN		
Doorberekend aan opdrachtgevers	21.872	20.647
Overige baten	351	332
Totaal bedrijfsopbrengsten	<u>22.223</u>	<u>20.979</u>
LASTEN		
Personeelskosten	16.143	15.052
Huisvestingskosten	2.153	1.739
Bureau- en overige kosten	<u>3.763</u>	<u>4.158</u>
	22.059	20.949
Dotatie voorzieningen	58	-
Totaal bedrijfslasten	<u>22.117</u>	<u>20.949</u>
Resultaat vóór interest en belastingen	106	30
Interest	(98)	(30)
Resultaat vóór belastingen	<u>8</u>	<u>-</u>
Vennootschapsbelasting over resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	(8)	-
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening na belastingen	<u>-</u>	<u>-</u>
Resultaat deelnemingen	<u>-</u>	<u>-</u>
Resultaat na belastingen	-	-

A&O biedt haar diensten aan zonder winsttoegmerk. De doorbelastingen aan de opdrachtgevers waren in 2009 € 1.225.000 hoger dan begroot, hetgeen voornamelijk samenhangt met het verhoogd activiteitsniveau voor A&O Pensioen Services N.V. Daarnaast zijn de activiteiten qua strategisch vermogensbeheer op verzoek van het BPF Schilders verder uitgebreid. In 2009 heeft A&O een korting van € 1,1 miljoen [in 2008 € 1 miljoen] aan de opdrachtgevers verleend. Deze korting is niet begrepen in het gepresenteerde doorberekende bedrag. Voor nadere toelichting op de verleende korting wordt verwezen naar pagina 31.

VI DOORBEREKEND AAN OPDRACHTGEVERS

Doorberekend aan opdrachtgevers		
(bedragen * € 1.000)	2009	2008
Doorberekend aan [voormalige] opdrachtgevers	21.872	20.615
Totaal	21.872	20.615

In 2009 is aan voormalige opdrachtgevers een bedrag van € 3,1 miljoen aan afkoopsommen conform de afgesloten administratieovereenkomsten in rekening gebracht. Hiervan is € 1,1 miljoen in 2009 als korting aan de overige opdrachtgevers verstrekt. De resterende € 2 miljoen is gereserveerd en zal in 2010 en 2011 eveneens als korting voor een bedrag van € 1 miljoen per jaar met de opdrachtgevers worden verrekend. De omzet in de vorm van de doorberekende kosten [vóór verrekening van afkoopsom en korting] aan opdrachtgevers is ten opzichte van 2008 met 6% toegenomen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een verhoogd activiteitsniveau voor A&O Pensioen Services ten opzichte van het voorgaande jaar, alsmede vanwege de indexatie van de kosten die aan de opdrachtgevers worden doorberekend.

VII BUREAU- EN OVERIGE KOSTEN

Bureau- en overige kosten		
(bedragen * € 1.000)	2009	2008
Automatiseringskosten	1.177	1.870
Outsourcing beheer en onderhoud geautomatiseerde systemen	611	679
Porti	192	185
Drukkerwerk	86	76
Adviseurskosten	318	374
Kosten m.b.t. accountantscontrole	64	58
Afschrijvingskosten	246	142
Bestuurskosten	52	50
Reis- en verblijfskosten	402	428
Doorberekende kosten Stichting Administratiekantoor Afbouw	23	23
Overig	592	400
Totaal	3.763	4.285

In het jaarverslag 2008 werd reeds gemeld dat de automatiseringskosten vanaf 2009 een structureel lager niveau zouden gaan vertonen. In 2008 was sprake van het wegwerken van achterstallig onderhoud aan de systemen en het verder uitbesteden van het onderhoud aan de VMS-systemen. Ook zijn in 2009 verdere prijsonderhandelingen gevoerd en is een dure uitwijkconstructie omgezet naar een goedkopere variant in combinatie met een uitgebreide reconstructieverzekering.

Door de eerder genoemde inhaalslag zijn de afschrijvingskosten voor hard- en software in 2009 gestegen.

Onder de post 'Reis- en verblijfskosten' zijn onder meer de leasebetalingen begrepen voor het wagenpark.

Onder de post 'Overig' zijn onder meer de incassokosten opgenomen. De verhaalde incassokosten overtreffen in 2009 de bestede kosten zodanig dat hier per saldo een voordeel is behaald van € 3.000 [2008: € 174.000 voordeel]. Hier is het effect van de verslechterde economische omstandigheden duidelijk te merken.

VIII INTEREST

Interest		
(bedragen * € 1.000)	2009	2008
Interest bank	211	625
Interest hypotheke u/g	20	20
Interest lening o/g	(132)	(270)
	99	375
Vergoed aan opdrachtgevers	(197)	(406)
Totaal	(98)	(31)

De rentevergoeding door de bankier is in 2009 aanmerkelijk gedaald [2008 gemiddeld 4,21%, in 2009 gemiddeld 0,85%]. De opgenomen lening is in de loop van 2009 geheel afgelost. De interestbaten worden vergoed aan de opdrachtgevers op basis van de gemiddelde rekening-courantsaldi met A&O gedurende het jaar.

IX RESULTAAT DEELNEMINGEN

Deze post betreft het resultaat van A&O Vermogensbeheer B.V. Deze biedt haar diensten aan zonder winst oogmerk, zodat het resultaat nihil bedraagt.

VERBONDEN PARTIJEN

A&O verricht voor verbonden partijen werkzaamheden die tegen de integrale kostprijs worden doorbelast. Een opsomming van de verbonden partijen treft u aan op pagina 48. Daarnaast vallen onder de verbonden partijen ook de directie en het hogere management van A&O. Tussen A&O en deze functionarissen hebben in 2009 geen transacties plaatsgevonden.

Rijswijk, 10 maart 2010

De Raad van Commissarissen

Directie

Waarin onderscheiden wij ons? Wat maakt ons bijzonder en het voor de klanten aantrekkelijk om de uitvoering van hun regelingen aan ons toe te vertrouwen? Wij zijn een onderneming met collega's die elkaar nog kénnen. Wij zijn dienstverleners van mens tot mens.

Betrokken, dat wil zeggen: wij onderscheiden ons door onze betrokkenheid, met onze klanten (samenwerken, verantwoordelijkheid voelen, persoonlijke aandacht) en met elkaar (collegialiteit). Wij zijn als organisatie betrokken bij zowel de fondsbesturen als de individuele klanten (werkgevers en werknemers).

Overige gegevens

Jaarverslag 2009

Betrokken

Opdrachtgevers A&O Services B.V.

Over het verslagjaar 2009 kende A&O de navolgende opdrachtgevers:

Bedrijfstak Schilders-, Afwerkings- en Glaszetbedrijf

- Stichting Bedrijfstakpensioenfondsvoor het Schilders-, Afwerkings- en Glaszetbedrijf;
- SCHOG B.V.1;
- Stichting Vakantiefonds voor het Schilders-, Afwerkings- en Glaszetbedrijf;
- Stichting Vervroegde Uittreding voor het Schilders-, Afwerkings- en Glaszetbedrijf;
- Stichting Opleidings- en Ontwikkelingsfonds voor het Schilders- en Onderhoudsbedrijf.

Bedrijfstak Afbouwbedrijf

- Stichting Bedrijfstakpensioenfondsvoor de Bouwnijverheid;
- Stichting Vrijwillig Vervroegd Uittreden Afbouw;
- Stichting Aanvullingsfonds Werknemersverzekeringen Afbouw;
- Stichting Vakantiefonds Afbouw;
- Stichting Risicofonds Afbouw;
- Bedrijfschap Afbouw;
- Stichting Opleidings- en Ontwikkelingsfonds Afbouw.

Commerciële opdrachtgevers

- N.V. Schadeverzekeringsmaatschappij SFS1;
- Schilders ARBO-Flexi-Plan [SAFP] B.V.1;
- Stichting Houdstermaatschappij SFS;
- SFS Diensten Holding N.V.;
- A&O Pensioen Services N.V. [voorheen A&O Fondsmanagement N.V.].

Overige opdrachtgevers

- Stichting Administratiekantoor Afbouw;
- Stichting Sociaal Fonds Schildersbedrijf;
- A&O Vermogensbeheer B.V.

Voorts treedt A&O op als administrateur van de Stichting Pensioenfondsvoor A&O Services [ondernemingspensioenfondsv].

Ook worden premies vastgesteld en geïnd ten behoeve van:

- Koninklijke Vereniging FOSAG [ongevallenverzekering];
- Nederlandse Ondernemersvereniging voor Afbouwbedrijven [ongevallenverzekering].

1 Van deze opdrachtgevers is de administratieopdracht in 2009 beëindigd.

Bestemming van het resultaat

In artikel 37 van de statuten is met betrekking tot de resultaatbestemming het volgende geregeld:

- De winst staat ter vrije beschikking van de algemene vergadering. Bij staking van stemmen over uitkering of reservering van winst wordt de winst waarop het voorstel betrekking heeft gereserveerd;
- De vennootschap kan aan de aandeelhouders en andere gerechtigden tot de voor uitkering vatbare winst slechts uitkeringen doen voor zover haar eigen vermogen groter is dan het bedrag van het geplaatste kapitaal vermeerderd met de reserves die krachtens de wet moeten worden aangehouden;
- Ten laste van de door de wet voorgeschreven reserves mag een tekort slechts worden gedelgd voor zover de wet dat toestaat.

Voorstel bestemming resultaat

Aangezien over 2009 een resultaat van nihil is behaald, is er geen voorstel inzake de bestemming van het resultaat.

Bijzondere rechten verbonden aan de certificaten van aandelen

De vennootschap kent een reserverekening A en een reserverekening B. Reserverekeningen A en B bedragen respectievelijk € 6,4 miljoen en € 0,8 miljoen.

De houders van de certificaten van aandelen A en aandelen B zijn gerechtigd tot de reserverekening met dezelfde letteraanduiding als de betrokken aandelen.

De reserverekeningen dienen als grondslag voor de vaststelling van de onderlinge gerechtigdheid tot het vermogen van de vennootschap tussen de houders van certificaten van aandelen A en van aandelen B.

Accountantsverklaring

Aan: De Algemene Vergadering van Aandeelhouders van A&O Services B.V.

ACCOUNTANTSVERKLARING

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de jaarrekening 2009 van A&O Services B.V. te Rijswijk bestaande uit de geconsolideerde en vennootschappelijke balans per 31 december 2009 en de geconsolideerde en vennootschappelijke staat van baten en lasten over 2009 alsmede het geconsolideerde en vennootschappelijke kasstroomoverzicht over 2009 met de toelichting gecontroleerd.

Verantwoordelijkheid van de Directie

De Directie van de vennootschap is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. Deze verantwoordelijkheid omvat onder meer: het ontwerpen, invoeren en in stand houden van een intern beheersingssysteem relevant voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat, zodanig dat deze geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevat, het kiezen en toepassen van aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving en het maken van schattingen die onder de gegeven omstandigheden redelijk zijn.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat relevante interne beheersingssysteem, teneinde een

verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn maar die niet tot doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van de entiteit. Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van schattingen die de Directie van de entiteit heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening. Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van A&O Services B.V. per 31 december 2009 en van het resultaat over 2009 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende andere wettelijke voorschriften en/of voorschriften van regelgevende instanties

Op grond van de wettelijke verplichting ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder f BW melden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Den Haag, 10 maart 2010

KPMG ACCOUNTANTS N.V.

J.A.A.M. Vermeeren RA

Wij zijn een vakkundige organisatie die staat voor hoogwaardige dienstverlening. Dagelijks stellen wij ons de vraag: kan het beter? Vakkundig, dat wil zeggen, wij zijn betrouwbaar in onze uitvoering en gedragingen, afspraak=afspraak. Wij zijn integer en deskundig.

Kortom, vakmensen voor vakmensen.

Einde

Jaarverslag 2009

Vakkundig

A&O Services

Burg. Elsenlaan 321

Postbus 11

2280 AA Rijswijk

E-mail: info@ao-services.nl

www.ao-services.nl

